

TC
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLÂK BİLGİSİ
EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLÂK BİLGİSİ
EĞİTİMİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM 7. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ
ÜNİTELERİNİN BAZI AKTİF ÖĞRENME YÖNTEMLERİNE GÖRE
İŞLEME İMKÂNLARI

Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Doç. Dr. Fikret KARAPINAR

Hazırlayan
Fatma URAL

KONYA 2011

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Fatma URAL
	Numarası	085247001003
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi / İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tezin Adı	İLKÖĞRETİM 7. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÜNİTELERİNİN BAZI AKTİF ÖĞRENME YÖNTEMLERİNE GÖRE İŞLEME İMKÂNLARI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Fatma URAL

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Fatma URAL.
	Numarası	085247001003
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi / İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Doç.Dr. Fikret KARAPINAR
Tezin Adı	İLKÖĞRETİM 7. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÜNİTELERİNİN BAZI AKTİF ÖĞRENME YÖNTEMLERİNE GÖRE İŞLEMİ İMKANLARI	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan "İlköğretim 7. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ünitelerinin Bazı Aktif Öğrenme Yöntemlerine Göre İşleme İmkânları" başlıklı bu çalışma 04/07/2011. tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Doç.Dr. Fikret KARAPINAR		
Prof. Dr. Mustafa TAVUKÇUOĞLU		
Doç. Dr. Muhiüdin OKUMUŞLAR		

ÖNSÖZ

Öğretmenlerin temel görevlerinden biri de eğitim programında belirtilen hedef ve davranışları kazandırmak için etkili ve anlamlı öğrenme süreci oluşturmaktır. İçinde bulunduğumuz çağın hızlı gelişim ve değişimine ayak uydurabilecek nitelikli insan gücü yetiştirmek zorunlu hale gelmiştir. İyi bir eğitimin nitelikli öğretmenlerle sağlanacağı yadsınamaz bir gerçektir. Öğretmenler, bilgi taşıyıcı ve aktarıcı değil, bilgi kaynaklarına giden yolları gösterici, kolaylaştırıcı birer eğitim lideri olmalıdır.

Sınıf yönetimi ve öğrenci davranışları üzerinde etkili olan önemli değişkenlerden biri öğretmenin kullandığı öğretim yöntem ve teknikleridir. Aktif öğrenme son yıllarda dünya çapında yaygınlaşan etkin bir eğitim sistemi haline gelmiştir. Yaşayarak öğrenme olarak özetlenen aktif öğrenme; çocuğun objelerle direkt olarak çalıştığı, insanlar, fikirler ve olaylarla doğrudan ilişki içinde edindiği deneyimlerini yorumlayarak yeni anlayışlar geliştirdiği bir öğrenme şeklidir.

Öğrenciler, öğretmenin kullandığı öğretim yöntem ve teknikleri ne kadar çok etkili ise o kadar aktif olarak öğrenmeye katılırlar. Böylece sınıflarda sorun olan disiplinsizlik de çözüme kavuşabilir. Çünkü öğretmen sadece rehber konumunda, öğrenci öğrenmenin merkezinde olacağından düzeni bozacak kural dışı hareket yapmaya fırsat bulamayacaktır. Öğrenci kendisinin de aktif olarak katıldığı öğrenme ortamından büyük karlarla çıkar.

Bu çalışmada soyut konularının çokluğu sebebiyle somutlaştırılmaya fazlasıyla ihtiyaç duyan din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin 7. sınıf ünitelerinin konularına aktif öğrenme yöntemlerinden tablo yorumlayalım, kavram haritası, tombala, bulmaca, fotoğraflar konuşuyor ve balık kılıcı yöntemleriyle ele alınmıştır. Bu yöntemlerin kullanımının öğrencilerin daha kolay öğrenmelerine yardımcı olduğu gösterilmeye çalışılmıştır. Bu yöntemler sayesinde öğrenciler konuyu görsel olarak da zihninde şekillendirmiş olmaktadır.

Araştırmanın her aşamasında destek ve görüşlerini esirgemeyen hocalarım Prof. Dr. Mustafa TAVUKÇUOĞLU'na, Doç. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR' a ve danışmanım Doç. Dr. Fikret KARAPINAR'a teşekkür ederim.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Fatma URAL
	Numarası	085247001003
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi / İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Doç.Dr. Fikret KARAPINAR
	Tezin Adı	İLKÖĞRETİM 7. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÜNİTELERİNİN BAZI AKTİF ÖĞRENME YÖNTEMLERİNE GÖRE İŞLEME İMKÂNLARI

ÖZET

Din kültürü ve ahlak bilgisi dersi soyut konuların çokluğu sebebiyle somutlaştırılmaya fazlasıyla ihtiyaç duyar. Bu çalışmanın amacı aktif öğrenme yönteminin din kültürü ve ahlak bilgisi dersini öğrencilerin daha kolay öğrenmelerine yardımcı olduğunu göstermektir. Bu yöntemlerin din kültürü ve ahlak bilgisi dersi için de kullanılabileceği, bu yöntemlerle öğrenmenin daha hızlı ve etkili olabileceğini göstermek amaçlanmıştır.

Çalışma ilköğretim 7. sınıf üniteleri ve aktif öğrenmenin tablo yorumlayalım, kavram haritası, tombala, bulmaca, fotoğraflar konuşuyor ve balık kılıcı yöntemleriyle sınırlıdır.

Araştırmanın birinci bölümünde kaynaklar taranıp aktif öğrenmenin ne olduğu açıklanmaya çalışılmıştır. Aktif öğrenmede öğrenci ve öğretmenin rolü ile ilgili bilgiler verildikten sonra aktif öğrenmenin sağlanmasında kullanılan yöntemlerin bir kısmı tanıtılmıştır. İkinci bölümde ise aktif öğrenme yöntemlerinden tablo yorumlayalım, kavram haritası, tombala, bulmaca, fotoğraflar konuşuyor ve balık kılıcı yöntemleri işlenmiştir. Bu yöntemler Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi 7.sınıf ünitelerine uygulama örnekleriyle gösterilmiştir.

Bu uygulamaların olumlu ve olumsuz etkileri tespit edilmiştir. Çalışmadan aşağıdaki sonuçlar çıkarılmıştır:

- Aktif öğrenme yöntemleri din kültürü ve ahlak bilgisi dersine kolaylıkla uygulanmıştır.

- Öğrencilerin etkinliklerle bilgilerini transfer edebilmeleri ve daha kolay kavrayabilmeleri sağlanmaktadır.
- Öğretmen, etkinlikleri konu sonunda tekrar amaçlı kullanabileceği gibi konu başında öğrencilerin konuya dair neler bildiklerini ölçmek için de uygulanmıştır.
- Bazı yöntemler uygulanırken zaman, kalabalık sınıflar, sınıf ortamı, maliyet gibi problemler ortaya çıkmıştır.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Fatma URAL
	Numarası	085247001003
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi / İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Doç.Dr. Fikret KARAPINAR
	Tezin İngilizce Adı	İLKÖĞRETİM 7. SINIF DİNKÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÜNİTELERİNİN BAZI AKTİF ÖĞRENME YÖNTEMLERİNE GÖRE İŞLEME İMKÂN LARI

SUMMARY

Abstract classes in religious culture and ethics of the multiplicity of issues requires more than embodying. The purpose of this study was active in religious culture and ethics lesson learning method helps students demonstrate that it is easier to learn. These methods can be used for lessons in religious culture and ethics, is intended to illustrate these methods of learning may be faster and more efficient.

The research is limited primary 7 class units and techniques like interpretation the chart, concept map, bingo, puzzles, photos talking, fish bones which are the techniques of active learning.

In the first part of the research that attempts to explain what resources are scanned and active learning. Active learning with the student and the teacher's role in providing information about the methods used after giving a part of active learning is introduced. In the second part of research active learning methods, interpretation the chart , concept mapping, bingo, puzzles, photos talking, fish bones were processed. These methods course in religious culture and ethics units 7 th class shows examples of the application.

Positive and negative effects of these practices have been identified. The study were the following results:

- Active learning methods easily applied course in religious culture and ethics.

- Students ability to transfer information and activities are provided more easily comprehend
- The teacher can use for events such as the issue again at the beginning of the end of the subject matter of the students also applied to measure what they know.
- When applying some methods, crowded classrooms, classroom environment, cost, has emerged as the problems.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	I
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU.....	II
ÖNSÖZ.....	III
ÖZET.....	IV
SUMMARY	VI
İÇİNDEKİLER.....	VIII
GİRİŞ.....	1
1. Araştırma Konusu.....	3
2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	4
3. Sınırlılıklar.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM AKTİF ÖĞRENME

1. Aktif Öğrenme.....	5
2. Aktif Öğrenmede Öğrencinin Rolü.....	7
3. Aktif Öğrenmede Öğretmenin Rolü.....	8
4. Aktif Öğrenmenin Yararları.....	9
5. Aktif Öğrenme Yöntemleri.....	10
5.1. 5N 1K.....	10
5.2. Balık Kılıcı.....	10
5.3. Beyin Fırtınası.....	10
5.4. Biyografi Hazırlama.....	11
5.5. Bulmaca.....	11
5.6. Drama.....	11
5.7. Eğitsel Oyun.....	11
5.8. Fotoğraflar Konuşuyor.....	12
5.9. Kavram Haritası.....	12
5.10. Mahkeme.....	13
5.11. Rol Oynama.....	13
5.12. Tereyağ Ekmek.....	13
5.13. Tombala.....	14

İKİNCİ BÖLÜM
BAZI AKTİF ÖĞRENME YÖNTEMLERİNİN DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ
DERSİ İLKÖĞRETİM 7. SINIF ÜNİTELERİNE UYGULAMA İMKANLARI

I. Ünite: Melek ve Ahiret İnancı.....	15
1. Tablo Yorumlayalım.....	17
2. Kavram Haritası.....	19
3. Tombala.....	22
4. Bulmaca.....	24
5. Fotoğraflar Konuşuyor.....	28
6. Balık Kılıcı.....	30
II. Ünite: Ramazan Ayı ve Oruç İbadeti.....	32
1. Tablo Yorumlayalım.....	33
2. Kavram Haritası.....	35
3. Tombala.....	38
4. Bulmaca.....	40
5. Fotoğraflar Konuşuyor.....	44
6. Balık Kılıcı.....	46
III. Ünite: Bir İnsan ve Peygamber Olarak Hz. Muhammed.....	48
1. Tablo Yorumlayalım.....	49
2. Kavram Haritası.....	51
3. Tombala.....	53
4. Bulmaca.....	55
5. Fotoğraflar Konuşuyor.....	57
6. Balık Kılıcı.....	59
IV. Ünite: Kur'an' da Akıl ve Bilgi.....	61
1. Tablo Yorumlayalım.....	62
2. Kavram Haritası.....	64
3. Tombala.....	67
4. Bulmaca.....	69

5. Fotoğraflar Konuşuyor.....	71
6. Balık Kılıcı.....	73
V. Ünite: İslam Dinine Göre Kötü Alışkanlıklar.....	75
1. Tablo Yorumlayalım.....	76
2. Kavram Haritası.....	78
3. Tombala.....	81
4. Bulmaca.....	83
5. Fotoğraflar Konuşuyor.....	85
6. Balık Kılıcı.....	87
VI. Ünite: Kültürümüz ve Din.....	89
1. Tablo Yorumlayalım.....	90
2. Kavram Haritası.....	92
3. Tombala.....	95
4. Bulmaca.....	97
5. Fotoğraflar Konuşuyor.....	100
6. Balık Kılıcı.....	102

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YÖNTEMLERİN DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİNE UYGULAMA
İMKANLARI

1. Tablo Yorumlayalım Yöntemini Uygulama İmkanları.....	104
2. Kavram Haritası Yöntemini Uygulama İmkanları	104
3. Tombala Yöntemini Uygulama İmkanları Yöntemini Uygulama İmkanları	105
4. Bulmaca Yöntemini Uygulama İmkanları.....	105
5. Fotoğraflar Konuşuyor Yöntemini Uygulama İmkanları	106
6. Balık Kılıcı Yöntemini Uygulama İmkanları.....	106
SONUÇ.....	108
KAYNAKÇA.....	109
ÖZGEÇMİŞ.....	110

GİRİŞ

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla değişiklik meydana getirme sürecidir. Bunun gerçekleşebilmesi öğrencinin süreci bizzat yaşayarak değerlendirmesini öngörmektedir. Çünkü öğrenimin bireysel olması gerekli olarak kabul edilmiştir. Günümüzde eğitim sınıf ortamında toplu olarak yapılmaktadır. Fakat eğitim ve öğretim faaliyetleri sınıf içindeki öğrencilerin tek tek ve bireysel özelliklerine göre olmaktadır. Öğrenciler aktif olarak öğrenme sürecine katılmaktadırlar.

Öğrencinin aktif olarak katılmadığı, pasif bir bilgi alıcısı durumunda olduğu eğitim ve öğretim süreçlerinde istenen başarıyı yakalamak oldukça zor olmaktadır. Sürekli bir bilgi aktarımına maruz kalan öğrenci bunları hafızaya almakta güçlük çekmektedir. Kısa zamanda ezberlemesi beklenen birçok bilgiyle karşı karşıya kalmaktadır. Ayrıca öğrenciler dikkatli bir şekilde takip etmekte zorlanmaktadır.

Sonuç olarak anlatılan konu ne kadar ilgi çekici olursa olsun, öğrenciler ne kadar dikkatli dinlerlerse dinlesinler ve öğretmen bilgiyi ne kadar sıralı ve yavaş anlatırsa anlatsın dinleyerek öğrenme sınırlı kalmaktadır. Aktif öğrenmenin gerçekleşemediği anlatım yönteminin sürekli kullanması sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Bu yöntemde;

- Öğrencilerin dikkati her geçen dakika azalır.
- Sadece dinleyerek öğrenen öğrencilere hitap eder.
- Ezbere öğrenmeyi destekler.
- Bütün öğrencilerin aynı bilgiye ihtiyaç duyduğu ve hepsinin aynı hızda öğrendiği varsayımına dayanır.
- Öğrencilerin hoşuna gitmez.

gibi sorunlar öğrenmeyi engeller.

Aktif öğrenme yöntemleri ile öğrenciler kendi profillerine uygun öğrenme fırsatları yakalar. Çünkü aktif öğrenme öğrencinin etkin katılımının yanı sıra etkili öğretmen sunumlarını, sorulara verilen etkili yanıtları da amaçlayan bir dizi öğretim yöntemlerini içerir. İçinde yazı yazmadan, sınıflandırmadan, çizim yapmadan, duyu organlarını kullanıp hareket etmeden tutun da birçok etkinlikleri barındırır.

Aktif öğrenme yaklaşımı; öğrencileri pasif alıcılar değil, öğrenerek kendi yaşamlarını şekillendiren bireyler olarak görmektedir. Öğrenciler sınıfta dinlemekten daha fazla şeyler

yaparlar; okur, yazar, konuşur, tartışır, geniş yaşantıları ile bağlantılar kurar, edindiği bilgiyi günlük yaşamında uygular ve problem çözer.

Öğrencilerin ahlaki eğitimini içeren ve içinde birçok soyut kavram ve duyguyu barındıran din kültürü ve ahlak bilgisi dersini aktif öğrenme ile kolaylaştırmak mümkündür. Din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde verilen ahlaki değerlerin öğrenciler tarafından sadece tanımlaması ve öğrenilmesi yeterli değildir. Verilen değerlerin öğrenciler tarafından içselleştirilip hayata aktarılması da önemlidir. Aktif öğrenmenin içinde barındırdığı teknikler bunu sağlamada önemli bir yer tutmaktadır.

Bu araştırmada aktif öğrenme yöntemlerinin din kültürü ve ahlak bilgisi dersi içinde kullanılabileceğini, bu yöntemlerle öğrenmenin daha hızlı ve etkili olabileceğini göstermek amaçlanmıştır.

Araştırmanın birinci bölümünde kaynaklar taranıp aktif öğrenmenin ne olduğu açıklanmaya çalışılmıştır. Aktif öğrenmede öğrenci ve öğretmenin rolü, sınıfın düzenlenmesi ile ilgili bilgiler verildikten sonra aktif öğrenmenin sağlanmasında kullanılan yöntemlerden bir bölümü tanıtılmıştır.

Aktif öğrenmenin yaşama geçirilmesi, düşüncelerinin uygulanması, öğrencilere gerçek anlamda aktif öğrenme fırsatlarının sağlanması, büyük ölçüde uygun öğretim stratejilerinin kullanılmasına bağlıdır. Uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmadıkça en doğru, en yararlı düşünceler bile teoride kalmaktadır. İkinci bölümde ise aktif öğrenmenin tablo yorumlayalım, kavram haritası, tombala, bulmaca, fotoğraflar konuşuyor ve balık kılıcı yöntemleri işlenmiştir. Bu yöntemlerin din kültürü ve ahlak bilgisi dersi 7. sınıf ünitelerine uygulama örnekleri gösterilmiştir. Uygulama sonun da öğrencilerin kavramları öğrenme ve derse katılımlarının ne düzeyde olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu yöntemleri etkinliklerde kullanmak öğrencilerimizin bilgilerini transfer edebilmelerini ve daha kolay kavrayabilmelerini sağlamaktadır.

Öğretmen tarafından hazırlanan etkinlikler konu sonunda tekrar amaçlı kullanılacağı gibi konu başında öğrencilerin konuya dair neler bildiklerini ölçmek içinde uygulanmıştır. Uygulama esnasında sınıftaki tüm öğrencilerin etkinliğe aktif katılımı sağlanmaya çalışılmıştır.

Aktif öğrenme öğrencilerin anlamalarını ve derse katılımlarını arttırmakla beraber uygulamada bazı sıkıntıların olduğu da görülmüştür. Kalabalık sınıflarda etkinliklerin ders

saatinin dışına sarkması söz konusu olabilir. Bununla beraber kalabalık sınıflarda etkinlik esnasında sınıf yönetiminin sağlanmasında bir takım sorunlar yaşanabilir.

1- ARAşTIRMANIN KONUSU

Bu çalışmamızda eğitim öğretim faaliyetlerini etkin ve kalıcı kılan eğitim sistemimizde de kullanılan aktif öğrenme ve yöntemleri ile ilgili kapsamlı bilgiler verilecektir. Aktif öğrenmenin din kültürü ve ahlak bilgisi dersine uygulanışı gösterilecektir.

Aktif öğrenmenin önemi ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin işlenişine katkıları nelerdir? Dersin aktif öğrenme ve modellerine göre işlenmesi nasıl olmalıdır? Dersin işleniş esnasında nelere dikkat edilmelidir? Derslerde aktif öğrenmenin hangi yöntem ve teknikleri kullanılabilir? Öğretmenin ve öğrencinin aktif öğrenme ortamındaki rolleri nelerdir gibi sorulara cevap aranmaya çalışılacaktır.

Ayrıca Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ilköğretim 6.sınıf üniteleriyle ilgili olarak seçilen bazı aktif öğrenme yöntemlerine dair örneklere yer verilecektir. Bu yöntemlere göre ders işleniş gösterilecektir.

Problem:

- 1- Aktif öğrenme yaklaşımını ve yöntemlerinin uygulamasında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde karşılaşılan sorunları ele almak ve çözmeye çalışmak.
- 2- Derslerde daha eğlenceli ve kalıcı öğrenmeleri gerçekleştirme hususunda öğretmenler neler yapmalıdır?
- 3- Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi için örnek hazırlamak, aktif öğrenme yöntemlerinin bu derste de nasıl kullanılabilir ve bu dersin içeriği nasıl zenginleştirilebilir?
- 4- Öğretmen olmam sebebi ile bu problemlerle ilgili olarak 6.sınıf öğrencilerine konu ile ilgili sınıf içi etkinlikler yapılacaktır.

2- ARAŞTIRMANIN AMAÇ VE ÖNEMİ

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde öğrenmeyi kolaylaştıracak ve verimi arttıracak yöntemlerin kullanılması çok önemlidir. Günümüzde hızla gelişen teknoloji ve hayat anlayışının yanında bunların öğretiminde uygulanan modellerde hızla değişmekte. Öğretmenlerimizin bu gelişmeleri yakından takip edip, kendi alanlarına uygulamaları gerekmektedir.

Eski eğitim sistemimizde sistemin en temel ögesi öğretmendi. Yeni gelişen modeller ise merkeze öğrenciyi almakta. Tabii bunlar öğretmenin ders içindeki rolünü azaltmak yerine daha da artırmıştır. Öğrenci neyi öğrenmesi gerektiğini bilen, bilgiyi seçen ve öğrendiği bilgileri hayata adapte eden etkin bir rol almıştır.

Aktif öğrenmenin getirmiş olduğu mantık ve yöntemler ders işlenişini kolaylaştırdığı gibi dersi vermek istediği temel niteliklerin kazandırılmasını da kolaylaştırılmıştır. Birçok soyut kavram ve düşüncenin yer aldığı din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin anlatımını kolaylaştıracağına inanıyoruz. Amacımız bu modelin ve içinde barındırdığı tekniklerin dersimizde rahatlıkla uygulanabileceğini göstermektir. Değişik tekniklerle anlatılan ahlaki değerlerin öğrencilere daha kolay kavratılacağını ve dersin veriminin artacağını ortaya koymakta tezimizin amaçlarından biridir.

3-SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

- İlköğretim 7. sınıf din kültürü ve ahlak bilgisi üniteleri,
- Aktif öğrenmenin tablo yorumlayalım, kavram haritası, tombala, bulmaca, fotoğraflar konuşuyor ve balık kılıcı yöntemleri,
- 2010–2011 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.

Aktif öğrenme tekniklerinden hangilerinin uygulanacağına karar verilirken

- Öğrencilerin yaş seviyelerine,
- Tekniklerin birbirinden farklı niteliklerde olmasına,
- Tekniklerin öğrencinin ilgisini çekebilecek ve dersin verimini artıracak ölçüde olmasına dikkat edildi.

BİRİNCİ BÖLÜM

AKTİF ÖĞRENME

1.Aktif Öğrenme

Yıllar önce Konfüçyus ‘ne duyduysam unuttum, ne görürsem hatırlarım, ne yaparsam anlarım’ demiştir. Günümüzde de yapılan araştırmalar göstermiştir ki insan zihni, okuduklarının %10’unu; duyduklarının %20’sini; gördüklerinin %30’unu; hem görüp hem duyduklarının % 50’sini; görüp duyup söylediklerinin %80’ini; görüp duyup dokunup söylediklerinin %90’ını hatırlamaktadır. Buna göre öğretmen ne kadar güzel anlatırsa anlatsın, anlattığı konu ne kadar ilgi çekici olursa olsun, öğrenci ne kadar dikkatli dinlerse dinlesin öğrenme olayı tam olarak gerçekleşmemektedir. Yapılan araştırmalar da göstermektedir ki öğrenen kişi öğrenme etkinliğine daha farklı şekillerde sokulup konuyu kavraması sağlanmalıdır. Bu noktada günümüz modellerinden aktif öğrenme yöntemlerini devreye sokmak gerekmektedir. Fakat bu aktif öğrenme dediğimiz öğrenme modeli nedir? Aktif olan kimdir?

Aktif öğrenme modelinde eğitim ve öğretimde farklı bir bakış açısı yakalayıp bireylerin geliştirilebileceği tezi ortaya atılmıştır. Aktif öğrenme; eğitim ve öğretim ortamlarının öğrencilerin ilgi ihtiyaç ve yeteneklerinin geliştirilmesini destekleyen, onların zihinsel düşünme potansiyellerinin teşvik edildiği bu potansiyelin gelişiminin hedeflendiği kurumlar haline dönüştürmeyi hedeflemektedir. Bu yaklaşım sınıflardaki hem avantajlı hem de dezavantajlı öğrenci gruplarının gelişimini destekleyerek, öğrenme düzeyini yükseltmeyi bütün öğrencilerin gelişim yolculuklarına katkıda bulunmayı ilke edinmektedir. (Geniş bilgi için bkz. Yavuz, 2005)

“Aktif öğrenme öğrenenin öğrenme sürecinin sorumluluğunu taşıdığı, öğrenene öğrenme sürecinin farklı yönleri ile ilgili karar alma ve özdüzenleme yapma fırsatlarının verildiği ve karmaşık öğretimsel işlemlerle öğrenenin öğrenme sırasında zihinsel yeteneklerini kullanmaya zorlandığı bir öğretim sürecidir.” (Açıkgöz, 2006:17)

“Aktif öğrenme beyinin düşünme yapısına uygundur. Beynin düşünme kimyasının çözülmesi gibi alanlarda ortaya çıkarılan araştırma bulguları aktif öğrenme yöntemlerinin beynin düşünme ve işleyişine uygun olduğu gerçeğini göstermektedir. İnsan beyni kendisine gelen her veriyi aynen alıp kullanmaz onun üzerinde çalışır bilgiyi işler. Fakat eğitim ve

öğretim denilen süreç anlamlı ve programlı öğrenmelerinin yoğun olduğu bir süreçtir.” (Açıkgöz, 2006:23)

Her birey kendine özgüdür ve kendi entelektüel kumaşını işler yani her birey kendi zihnini düzenleme çabası içinde beyninin kendine özgü yapısını şekillendirir. Aktif öğrenme bireylerin kendine özgü potansiyellerinin gelişimini destekler. Ayrıca aktif öğrenme yaklaşımı, bilgi ve teknoloji dünyasının farklı nitelikteki bireylere duyduğu ihtiyacı farkında olarak, bireyleri geleceğe daha donanımlı hazırlama noktasında da bireylerin bütün alanlarda gelişimini desteklemektedir.

Geleneksel öğretim yöntemlerinin aksine öğretmen; bilgiyi doğrudan aktarmak değil, öğrenenin öğrendiğinden anlam çıkarmasını kolaylaştırmaktır. Öğrenme sorumluluğunu, alan kendi öğrenme sürecini düzenleme çabası içinde olan, bilgiyi düşünme becerilerini kullanarak üreten, sorun çözebilen bilgi ve teknoloji okuryazarı bireyler, modern çağda nitelikli bireyler olarak ön plana çıkmaktadır.

“Ülkemizde aktif öğrenme kavramı üzerinde çalışmalar hazırlayan Prof. Dr. Kamile Açıkgöz, yaptığı kapsamlı literatür taraması sonucunda aktif öğrenme yöntemleri ile hazırlanan öğrenme deneyimlerinin öğrenci başarısına olan etkisini değerlendirmiş, farklı sınıf düzeyinde yaklaşık yüzden fazla araştırma sonucunu da dikkate alarak bu sonuçların %90’ ında aktif öğrenmenin öğrenci başarısı üzerinde olumlu katkılarının olduğu tablosunu ortaya çıkarmıştır.” (Açıkgöz, Seçilmiş Araştırmalar, 2002)

Aktif öğrenme bireylerin öğrenme düzeylerini yükseltmeleri adına olumlu etkileri olan bir yaklaşımdır.

“Öğrencilerin 21. yüzyılın kendilerinden becerileri geliştirip, zihinsel potansiyellerini zenginleştirebilmeleri ancak öğrencilere bu becerilerin sergilendiği ve kullanıldığı çalışma örneklerinin sunulması ile sağlanabilir.” (Yavuz, 2005:16) Aktif öğrenme yöntemleri öğrencilerin zihinsel becerilerini geliştirilmesine imkân verir, bireysel potansiyellerinin geliştirilmesini destekler.

Aktif öğrenme temelli öğretim sürecinde bilgi, öğrencilere bildiği kavramlar ve deneyimler çerçevesinde sunulur. Aktif öğrenme derslerinde bilgi yaşamın içinde kesiklerle öğrencilerin karşısına çıkar: Bazen bir olay, bazen bir deneyim bazen bir nesne öğrencilere öğrenmenin kapılarını açar. Bu sayede öğrenci deneyimlerinden ve önceden gördüklerinden gerçek yaşamdan kopuk bilgilerle uğraşmaz yeni karşılaştığı bilgiyi beyninde önceden var olan şemalara ekler. (Geniş bilgi için bkz. Yavuz, 2005)

Aktif öğrenme süresini yaşayan öğrenciler öğrendikleri her bilgiyi kullanır ve bilgiden hareketle yeni ürünler hazırlar. Öğrendikleri bilgileri yeni formlara dönüştürürler.

Aktif öğrenme temelli hazırlanan derslerde kullanılan öğretim yöntemleri çoğunlukla öğrencilerin birbiriyle etkileşimine imkân tanıyan yöntemlerdir. Bu yöntemler öğrencilerin birbirlerinden öğrenmesine de katkı sağlamaktadır. Bilimsel araştırmalar etkileşime dayalı öğretim etkinliklerinin bireylerin beyinlerinin işleyişine önemli katkılar sağladığı sonucunu ortaya koymaktadır. (Geniş bilgi için bkz. Yavuz, 2005)

Ayrıca öğrenci ortaya çıkardığı ürünlerle başarının hazzını yaşar ve bu durum öğrencinin motivasyon düzeyini düzeltir.

2. Aktif Öğrenmede Öğrencinin Rolü

Geleneksel eğitim ortamlarının aksine aktif öğrenme ortamlarında öğrenci öğretme süreci esnasında etken konumdadır. Öğrenci kendi zihinsel becerilerini kullanarak bilgiyi araştırır, keşfeder, kendine has stratejilerle işler, yeni anlamlar çıkarır ve onu dönüştürerek yeniden üretir. Öğrenci sahip olduğu zekâ alanlarının, ilgi ve yeteneklerinin farkındadır. Bu farkındalık doğrultusunda her öğrenci zihnini ve beynini maksimum kullanmaya çaba harcar. Kendine güvenir ve güvenini artırır. Kendisini motive eder. Öğrenci neyi, niçin öğrendiğinin ve öğrendiklerini nerede kullanabileceğini, öğrenme kaynaklarını ve bilgiye ulaşma yollarını bilir ve onları gerektiğinde kullanır. İlişkiler kurar, bir şeme oluşturur. Yeni bir durum için olası uygulamaları düşünür, uygular. Öğrendiklerinin kendi cümleleri ile ifade eder. Öğrenme sürecini değerlendirir ve kendi performansı hakkında kara verir. Öğrenci öğrenme sorumluluğunu alır. “Yaratıcı düşünen ve öğrenen, yanıtı ve çözümü net olmayan işlere girer, bilgi ve yeteneklerinin sınırlarını zorlar, kendini değerlendirme standartları üretir, güvenir.” (Güleryüz, 2001:166)

3. Aktif öğrenmede Öğretmenin Rolü

“Aktif öğreten öğretmenin gelenekselden farkı; kendi kararlarını uygulamak yerine öğrencilere yön göstermek, önerilerde bulunmak, gerekli durumlarda açıklama yapmak, fikir vermek, rehber olmak ve onların gelişimlerini gözlemektir. Öğrencini gelişmesinde sorunlarla karşılaştığında önlem almakta öğretmenin sorumluluğundadır.” (Açıkgöz, 2006:34)

Aktif öğrenme ortamlarında öğretmenler, öğrencilere doğru zamanlarda doğru adımlar atabilmeleri konusunda rehberlik eder. Öğretmen bütün öğretim etkinliklerinde öğrencilerin arasında onlarla birlikte öğretim ortamının her yerindedir. Öğretmen öğrenmeyi kolaylaştıran ve öğrenciler ihtiyaç duyduklarında bilgiyi sunan kişidir. Öğretmen öğretim etkinlikleri konusunda öğrencilere alternatif sunar. Öğrencilere öğrenme süreci ile ilgili fikirler verir. Öğrenmeyi öğrenme konusunda bilinçlenmesine destek olur ve öğrenmek için ne yapması, nelere dikkat etmesi gerektiğini öğrencilere öğretir. Öğretmen anlayışlı, sevecen, kabul edici ve yardım edici tutumu ile öğrencilerin kendilerinin önemli hissetmelerini sağlar.

Öğretmenler öğrenmede çok farklı materyalleri kullanırlar. Günlük yaşamdaki her araç, her nesne çoklu zekâ sınıflarında bir öğrenme aracına dönüşebilir. Gardner zekâ diye 8 farklı beceriyi adlandırmıştır:

- Sözel – Dilsel Zekâ
- Mantıksal – Matematiksel Zekâ
- Görsel – Mekânsal Zekâ
- Bedensel – Kinestetik Zekâ
- Müziksel – Ritmik Zekâ
- Kişilerarası – Sosyal Zekâ
- Kişisel – İçsel Zekâ
- Doğa Zekâsı

Bu zekâ alanları sınıf ortamında öğrencilerin genel dağılımları konusunda

öğretmenlere önemli bir veri sunar. Öğretmenler her zekânın geliştirilebileceği ilkesinden hareketle öğrencilerin zekâ alanlarını aktif hale getiren, geliştiren öğrenme etkilerini hazırlayabilirler. (Geniş bilgi için bkz. Yavuz, 2004)

4.Aktif Öğrenmenin Yararları

Aktif öğrenmenin yararları şu şekilde sıralanabilir:

- Öğrenciler, araştırma çalışmalarında kaynaklara kendileri ulaşır, değişik kaynaklardan bilgiye ulaşmanın yollarını öğrenirler.
- Öğrencilerin elde ettikleri bilgiyi örgütlemelerine ve sunmalarına olanak sağlanır.
- Öğrenciler bireysel grup projelerinde sorumluluk alırlar ve bunu paylaşırlar.
- Öğrenciler, bilgiyi paylaşırlar, etkileşimde bulunurlar ve ortak bilgi üretimi için işbirliği yaparlar.
- Yavaş öğrenen ve üstün yetenekli öğrencilere daha çok zaman ayrılır.
- Öğrencilerin özdenetim geliştirme yollarını iyileştirir.
- Farklı öğrenme stilleri için farklı programlar oluşturulmasına katkıda bulunurlar.
- Yeni öğretmenlere sınıf yönetiminde yardımcı olurlar.
- Yaşam boyu öğrenmeyi sağlar.
- Analiz sentez ve değerlendirme gibi üst düzey düşünme becerilerini geliştirir.
- Öğrencilerin kendi anlayışlarını yaşlıları ile karşılaştırıp ortaya çıkarabilmelerini sağlayarak grup etkileşimini teşvik etmeyi planlar.
- Motivasyon ve katılımı artırır.
- Yarışma ve sınıf içi ayrılığı azaltır aynı zamanda herkesin işbirliği ile çalışmasını sağlar.
- Bu tip öğrenmenin yüksek etkileşimli yapısından dolayı öğrenciler sürekli olarak anında geribildirim verir ve alırlar.

Öğrencilerin yaşantıları ve materyalin uzun süreli bellekte tutulması ile önceki öğrenmelerini arttırmaya yardımcı olur. (Eğitek, 2004; Şahinel, 2003:12)

5. Aktif Öğrenme Yöntemleri

Aktif öğrenme sürecinde kullanılan başlıca yöntemler şunlardır:

5.1. 5 N 1 K

“5 N 1 K öğrencilerin kim, ne, nerede, ne zaman, niçin, nasıl soruları ile bir durumu veya bir kavramı etraflıca düşünmelerine imkan veren bir yöntemdir. Bu yöntem kullanılırken farklı grafiksel formlardan veya şemalardan faydalanılabilir. Olay, fikir veya kavramların anahtar noktalarını araştırmak, sorgulamak, bilgiyi zihinde anlamlandırmak ve örgütlemek amaçlanır.” (Açıkgöz, 2006:167)

5.2. Balık Kılıcı

“Bir problemin ana ya da alt nedenlerini bulmaya ve göstermeye ya da herhangi bir konunun ana ve alt başlıklarını göstermeye yarayan tekniktir. Balık kılıcında balığın baş kısmına konu ya da problem yazılır. Kılıçlara ise başlık doğrultusunda alt başlıklar sıralanır.” (Yavuz, 2005:92)

5.3. Beyin Fırtınası

Beyin Fırtınası etkin olarak farklı öğretim çalışmalarının içinde kullanılabilen hayal gücünü güçlendiren ve bireysel fikir üretimini destekleyen bir sorun çözme yöntemidir.

Beyin fırtınası Herhangi bir konuda çocuklardan özgün fikirler üretmeleri istenir. Söylenen fikirler listelenir ve içerisinden en mantıklı olanlar seçilir. “Beyin fırtınası bir konuya çözüm getirmek, karar vermek ve hayal yoluyla düşünce ve fikir üretmek için kullanılan yaratıcı bir yöntemdir. Bu yöntem kişileri heyecanlı bir ortama yönlendirerek, eleştirel, yaratıcı ve keşfetme becerileri gibi yeni ve orijinal görüşleri söyleme, belirli bir konuya açıklık getirmeye ve bir problemin çözümüne yarayacak görüşleri ortaya çıkarmaya yarayan bir yöntemdir.” (Erginer, 2000:226)

5.2. Biyografi Hazırlayalım

“Araştırma yapmayı, yaratıcı düşünmeyi ve model almayı sağlar. Belli bir alanda başarıya ulaşmış, insanlık yararına ürünler hazırlayan insanların ortak özelliklerinin farkına varılmasıyla gerçekleşir.” (Yavuz, 2005:105)

5.5.Bulmaca

“Öğrenme süreci esnasında kavramları ve durumları derinlemesine değerlendirirken kullanılır. Bulmacalar insanların üzerinde çalışmaktan zevk aldığı etkinliklerdir. Farklı türlerde farklı amaçlar için hazırlanabilirler. Kavramlar üzerinde çalışma, kavramları belli bir mantık çerçevesinde değerlendirme amaçlanır.” (Yavuz, 2005:110)

5.6. Drama

Bir liderin tasarladığı ve zaman zaman kendisinin de yer aldığı, öğrenci ile birlikte oluşturulan etkinliktir. Öğrenciye baskı yapılmaksızın önerilen temalar çerçevesinde doğaçlama temeline dayanır. Öğrenci drama aracılığıyla kişisel duygularını anlatma, bedenini, sesini, heyecanını ve hatta sosyal ilişkilerini disipline sokmaya imkân kazanır. (Komisyon, 2003)

Bu özelliklerini biraz daha açacak olursak yaratıcı dramanın doğal ya da doğaçlama şeklinde olması onun bir metne bağlı olmadığını gösterir. Yaratıcı dramanın sunuşsal olmaması onun seyircilere sergilenmesinin gerekli olmadığını gösterir. Öğretmenin görevi öğrencileri rollere yönlendirmek değil, onlara rehberlik etmektir. (Geniş bilgi için bkz. Ömeroğlu, 1991)

5.7. Eğitsel Oyun

“Oyun; vakit geçirmek , eğlenmek niyetiyle yapılan beceri, hesap, dikkat ve rastlantıya dayanan bedensel ve zihinsel gelişime etki edici egzersizler olarak tarif edilir.” (Güler, 2007:23) Eğitici oyunların temel özellikleri daha fazla öğrenmeye hizmet etmek ve konunun

öğrenciye sunulmasına yardımcı olmaktır. Eğitici oyun, öğrenme özelliği olan oyundur. Bu çeşit oyun, çocukların oyun ihtiyacı üzerine kurulur. Yine çocuklar tarafından oyun olarak algılanır. Öğretmene de aynı zamanda bir öğretim aracı şekliyle yardımcı olur. “Oyun, dolaylı bir öğretme ve öğrenme olarak kabul edildiğinden eğitici oyunda, oyunda derse geçişi destekleme söz konusu olur.” (Zengin, 2002:53)

5.8. Fotoğraflar Konuşuyor

“Bu yöntemde amaç görsel materyalleri yorumlama, görsel materyallerden yararlanarak üretici düşünme becerilerini geliştirmektir. Fotoğrafları veya resimleri yorumlama çalışmaları her derste kolaylıkla yapılabilecek etkinliklerdir. Fotoğraflar pek çok yönü ile bilgileri görsel yolla insanlara sunarlar. Çoğu zaman sayfalar dolusu bilgileri öğrenmek veya hatırlamak insanlara zor gelirken fotoğraf veya resimler insanların hafızasına kolaylıkla yerleşir. Fotoğraf veya resim yorumlama etkinlikleri boyunca kullanılacak materyaller gazete ve dergilerden, atlaslardan, ansiklopedi veya kitaplardan derlenebilir. Fotoğraf veya resim yorumlama özel bir titizlik gerektiren beceriler içerir.” (Yavuz, 2005:154)

5.9. Kavram Haritası

“İçeriği yoğun olan bir veri yığını üzerinde çalışırken insanlar bu bilgileri verileri anlamlı bir forma dönüştürmek için çaba gösterirler. Kavram haritası bilgiyi görsel bir formda anlamlı bir bütüne dönüştüren faydalı bir yöntemdir. İnsan beyni gördüğü bir uyarıcıyı ilk önce zihinde anlamlandıracağı dayanaklar arar. Bilgiler veriler anlamlı bütünlere dönüştüğünde beynin bu veriyi alması ve işlemesi daha kolay olur. Kavram haritaları, öğrencilerin öğrenecekleri konu üzerinde çalışmaları, konuya hazırlanmaları, öğrendikleri konu üzerinde çalışmaları, konuya hazırlanmaları, öğrendikleri konuları birbirleriyle ilişkilendirmeleri anlamında önemli araçlardır. Kavram haritaları yoluyla ezber yerine anlamlı öğrenme gerçekleşir. Öğrenciler için düşünme zevkli hale gelir. Düşünme etkinliğini artırır.” (Yavuz, 2005:183)

5.10. Mahkeme:

Sınıfta mahkeme kurulması şeklinde uygulanan bu yöntem sayesinde birçok öğrencinin derse aktif katılımı sağlanır. Bu yöntemin kullanılması şu şekilde gerçekleşir;

- Mahkemeye sunulacak bir problem bulunur.
- Davalı, davacı ve her iki tarafın avukatları belirlenir ve geri kalan öğrenciler jüri olur.
- Konuyla ilgili bütün öğrencilerin ön hazırlık yapmaları ve hazırlıklı gelmeleri istenir.
- Mahkeme başlar.
- Avukatlar savunmaları yapar.
- Tanıklar ve kanıtlar mahkemeye sunulur.
- Hakim tarafından yanlışlar ve eksiklikler belirlenir
- Jüri üyelerinin kimin haklı olduğuna karar vermesi ile sona erer. (Açıköz, 2006:157)

5.11. Rol Oynama

Çocuk rol oynarken o kişinin kişiliğine bürünür ve o karakterin davranışlarını daha iyi anlayabilir. Toplumdaki farklı kişilerin rollerine girme, o kişileri tıpa tıp taklit etme anlamı taşımaz. Karaktere yeni şeyler katılarak, yeni diyaloglar eklenir. Rol oynama etkin bir öğretim tekniği olarak kullanılabilir. (Geniş bilgi için bkz. Dirim, 2002)

5.12. Tereyağı – Ekmek

“Verilen bir problem, bir soru ya da konu üzerinde öğrenciler, önce tek başlarına düşünür, daha sonra arkadaşları ile bir araya gelerek düşüncelerini tartışırlar. Sonunda, ulaştıkları sonucu sınıfa sunarlar. İlk aşamada öğrencilerin yanıtlarını ya da düşüncelerini kaydetmeleri istenebilir. Bu, öğrencilere düşünmek için zaman kazandırır, ayrıca

öğrencilerin tümünün aynı anda aktifleşmesini sağlar. Yöntem birinci aşamasının üstüne bir kez daha konuşma fırsatı verdiği için bu adı almıştır.” (Açıkgöz, 2006)

5.13. Tombala

Hemen hemen bütün öğrencilerin bildiği ve oynamaktan zevk aldığı eski bir oyunumuzun derslere adapte edilmesi ile oluşmuştur. Özellikle kavram öğretimi ve ünite tekrarlarında kullanılan yöntem dersi daha eğlenceli hale getirmektedir. Tombala oyununda ki rakamlar yerine kâğıda konu ile ilgili kavramlar yazılır. Hazırlanan ayrı bir sepette ise kavramaların tanımlarının yer aldığı kâğıtlar hazırlanır. Sıra ile tüm öğrenciler sepetten çıktıkları tanımı okur ve hangi kavrama ait olduğunu bulmaya çalışır.

İKİNCİ BÖLÜM
BAZI AKTİF ÖĞRENME YÖNTEMLERİNİN DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK
BİLGİSİ DERSİNE UYGULAMA İMKÂNLARI

I.ÜNİTE

DERSİN ADI: Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi

SINIF: 7

ÜNİTENİN ADI: Melek ve Ahiret İnancı

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ: Anlatım, Soru-Cevap, Tablo
Yorumlayalım, Kavram Haritası, Tombala, Bulmaca, Fotoğraflar Konuşuyor, Balık Kılıcı

KAZANIMLAR

- Varlıklar âlemini sınıflandırarak özelliklerin örneklerle açıklar.
- Meleklerin iyiliğin ve güzelliğin sembolü olduğunun farkında olur.
- Meleklerin özellikleri ve görevlerinin neler olduğunu belirtir.
- Melek inancının, davranışları güzelleştirmedeki rolünü fark eder.
- Ruh çağırma, falcılık, sihir ve büyü gibi batıl inançların toplum üzerindeki olumsuz etkilerini fark eder.
- Şeytanın kötülüğün simgesi olduğunu fark ederek onun kötülüğünden korunma hususunda Kur'an'ın öğütlerinden örnekler verir.
- Hesap, mizan, cennet ve cehennem gibi kavramların anlamlarını açıklar.
- Ahiret inancının bireyin hayatı anlamlandırmasına nasıl katkı sağladığının farkında olur.

KAYNAK, ARAÇ VE GEREÇLER

- İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Ders Kitabı
- İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı
- Kur'an-ı Kerim Meali
- Dini terimler sözlüğü

- İlmihal kitapları
- Hadis-i Şerifler
- Yazı tahtası
- Renkli kartonlar
- Tepegöz veya yansıtma cihazı

ETKİNLİKLER

1. TABLO YORUMLAYALIM

KONU: Meleklerin Özellikleri ve Görevleri

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilere aşağıdaki tablonun yer aldığı kâğıtlar dağıtılır.
- Tablonun sütun kısmına meleklerin isimleri, satır kısmına da görevleri yazılır. Öğrencilerden tanımların karşılığı olan kavramı bulmaları istenir. Melekler ve görevlerinin kesiştiği kutucukları işaretlemeleri istenir.
- Öğrencilere kendilerinin bulmaları için süre verilir. Süre bittiğinde listede yer alan davranışlar tek tek bütün sınıfın katılımıyla eşleştirilir.

Etkinlik:

GÖREVLERİ	MİKAIL	CEBRAİL	İSRAFİL	MÜNKER NEKİR	HAFAZA	AZRAİL	KİRAMEN KATİBİN
Vahiy meleği							
Sevap ve günahları yazan melek							
Doğa olaylarıyla görevli melek							
Kıyamette sura üflemele görevli melek							
Ölüm meleği							
Sorgulayıcı melekler							
Koruyucu melekler							

2. KAVRAM HARİTASI

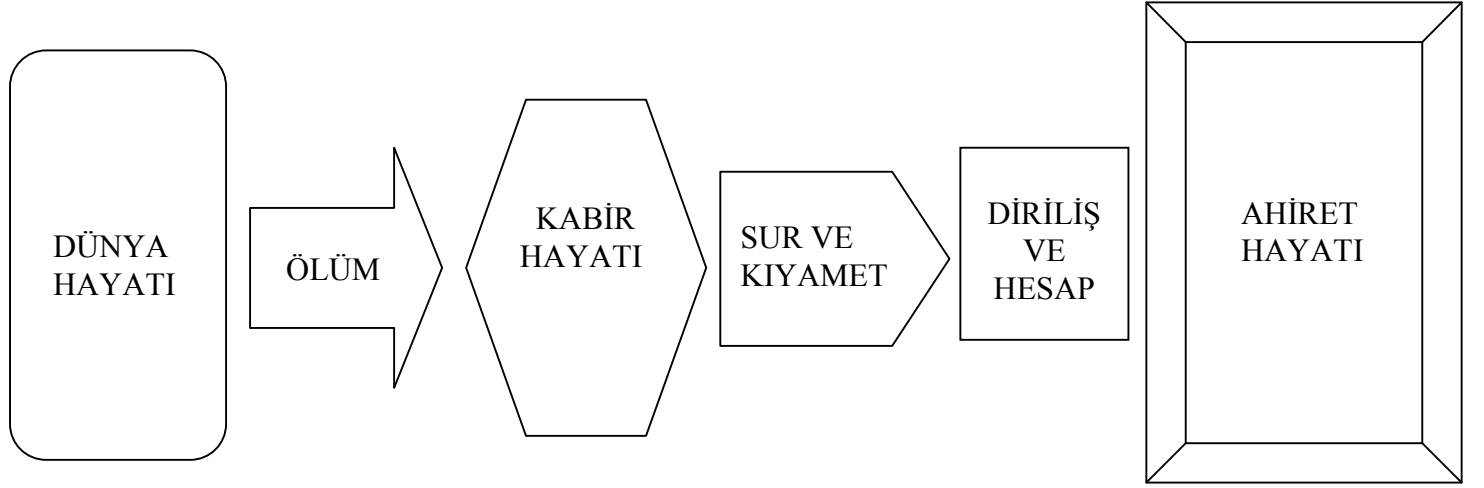
KONU: Ahirete İman

UYGULAMA SÜRECİ

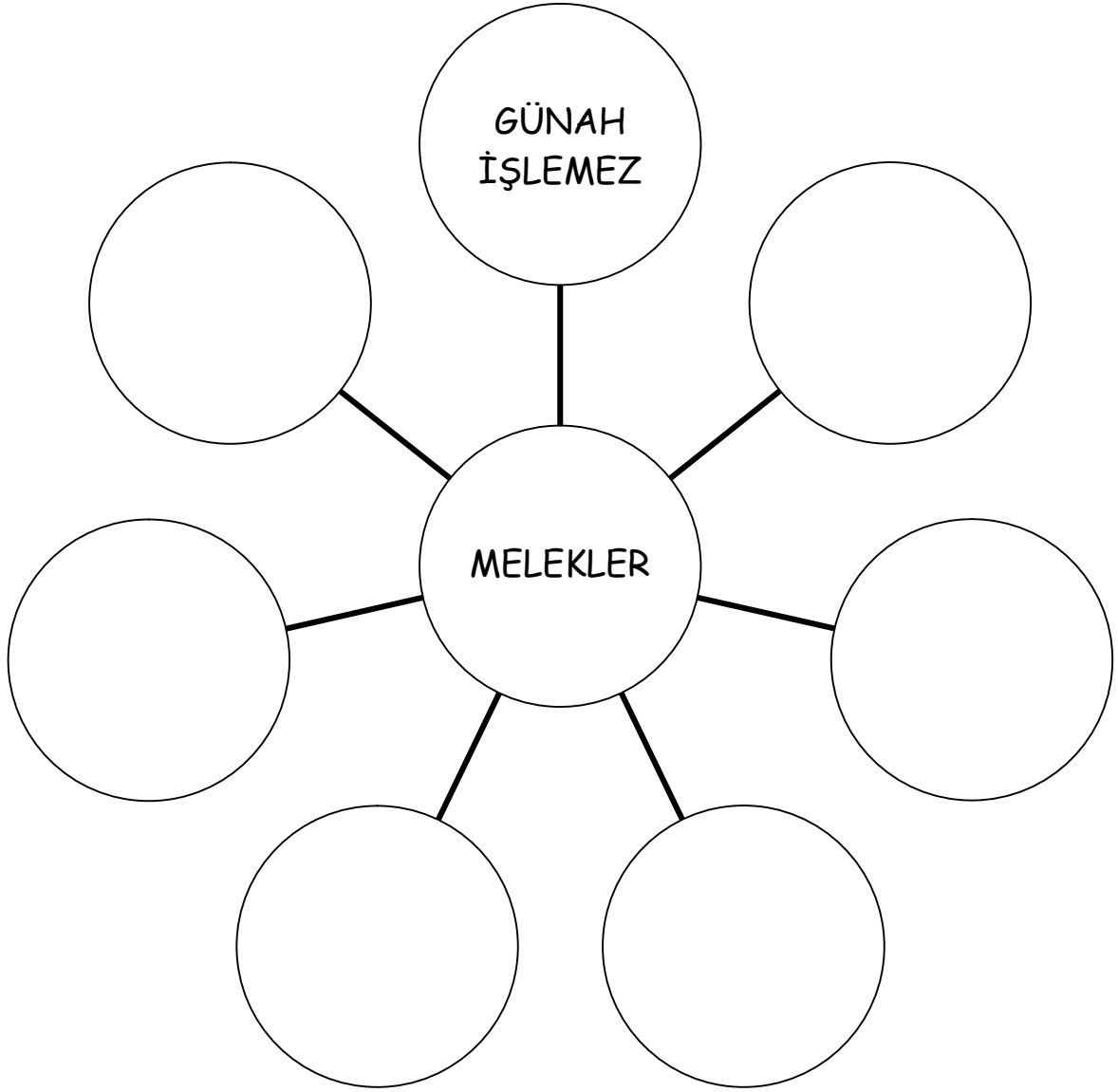
- Dünya hayatından ahiret hayatına geçiş hakkında bilgi verilir.
- Kavram haritası bu sürecin aşamalarının daha kolay anlaşılması için kullanılır.
- Kavram haritası öğretmen tarafından çizilip dağıtılabilir. Öğrencilerin incelemeleri sağlanır. Ya da öğrencilerle birlikte basamak basamak oluşturulabilir.

Etkinlik:

BÜYÜK YOLCULUK

Etkinlik:

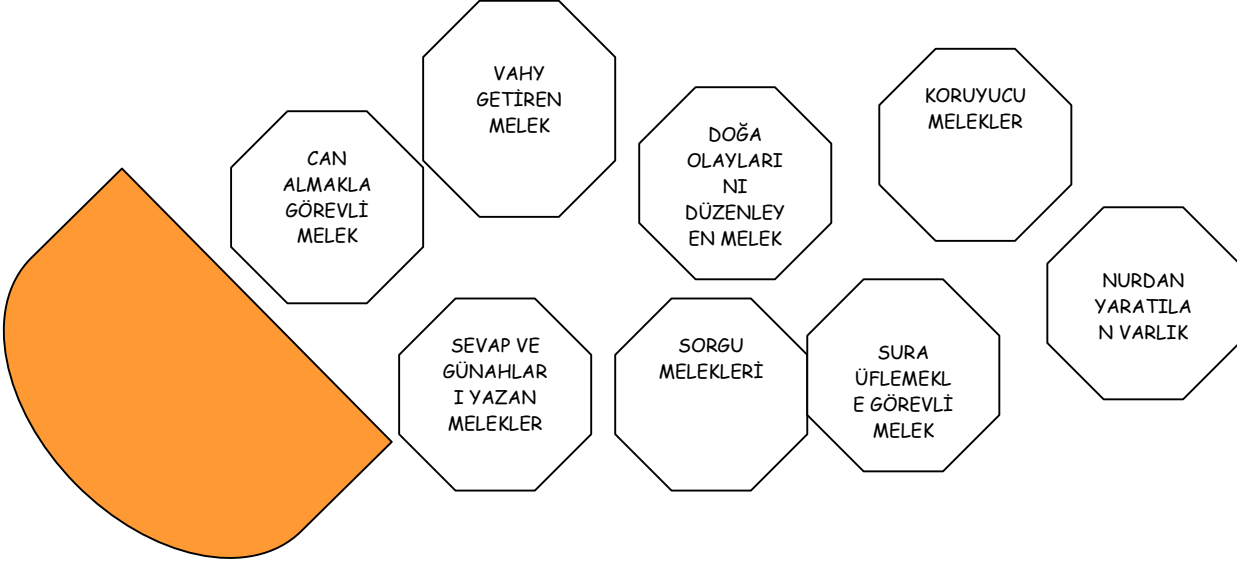
3. TOMBALA

KONU: Varlıklar Âlemi

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilerden konuda geçen tüm bilinmeyen kavramları veya yeni öğrenilen kavramları listelemeleri istenir.
- Listelenen kavramların sözlükten anlamı bulunur ve yazılır.
- Daha sonra renkli kartonlar üzerine bu kavram ve açıklamaları kullanarak bir tombala kâğıdı hazırlamaları istenir.
- Tombala kâğıdı öğretmen tarafından önceden hazırlanıp gelinebileceği gibi öğrencilere de hazırlatılabilir
- Hazırlanan tombala kâğıtları üzerinden tüm sınıf birlikte oynanır.

Etkinlik:

CEBRAİL	SUR	KİRAMEN KATİBİN	MÜNKER VE NEKİR
İSRAFİL	MİKÂİL	HAFAZA MELEKLERİ	NUR
ATEŞ	MELEK	ŞEYTAN	CENNET
KİYAMET	AHİRET	AZRAİL	SIRAT

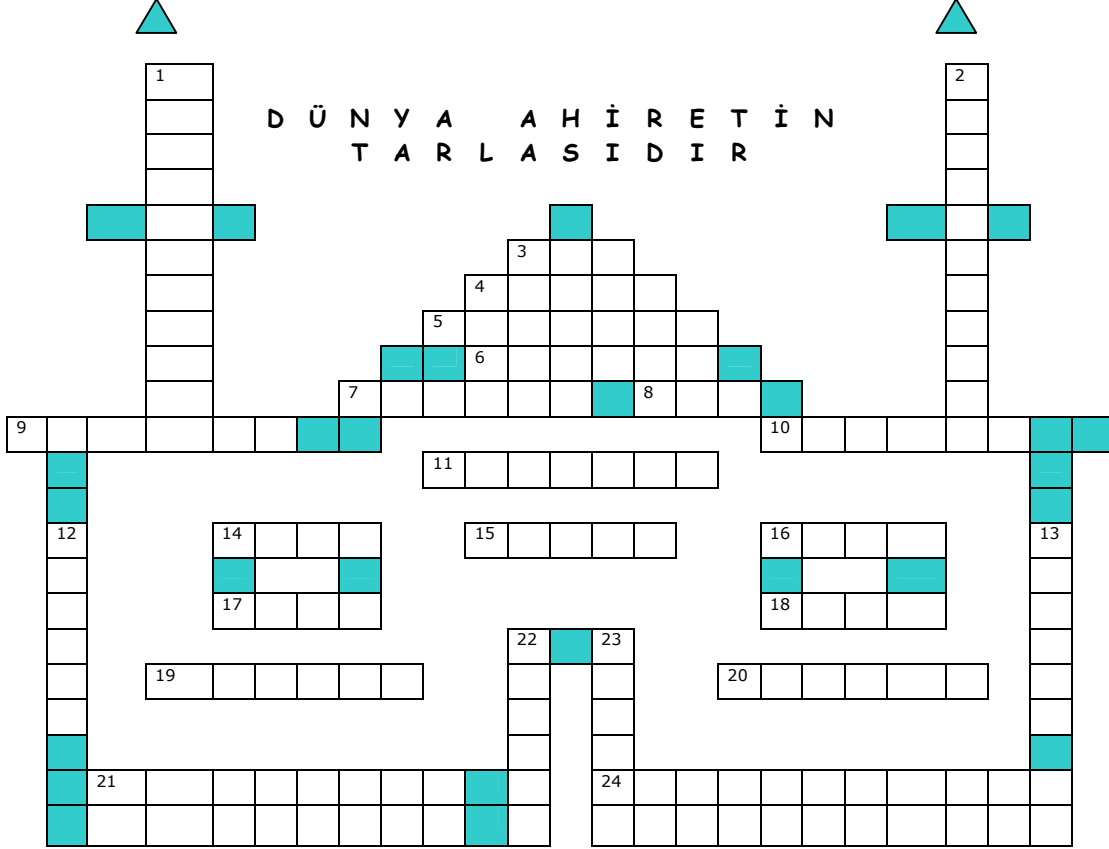
4. BULMACA

KONU: Melekler ve Ahiret İnanç

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilerden konuda geçen tüm bilinmeyen kavramları veya yeni öğrenilen kavramları listelemeleri istenir.
- Listelenen kavramların sözlükten anlamı bulunur ve yazılır.
- Hazırlanan bulmacalar öğrencilere dağıtılır. Böylece öğrenciler kavramları pekiştirir.

Etkinlik:

- 1- Kabirde insanları hesaba çekmekle görevli melekler
- 2- İnsanların davranışlarının kaydedildiği şey
- 3- İsrail (as)' in üflediği şey
- 4- İlahi adalet terazisi
- 5- Dünya hayatını sona erdirecek olan büyük olay
- 6- İnsanların hesaba çekilmek üzere toplandıkları yer
- 7- Cehennemde görevli melekler
- 8- Öldükten sonra yeniden dirilme
- 9- Ölümle başlayacak olan ebedi hayat
- 10- İnsanların ruhlarını kabzetmekle görevli melek
- 11- Sur denen alete üflemele görevli

melek

- 12- Ahirette Peygamberimizin günahkâr müminler için duası
- 13- Mahşerin diğçer ismi
- 14- Allahın insanları hesaba çekmek üzere bir araya toplaması
- 15- Cennetle cehennem arasında uzatılmış yol
- 16- Cennetle cehennem arasında bulunan bölge
- 17- İnsanların hayatlarının son noktası, ölüm vakti
- 18- Canlılar için hayatın sona ermesi
- 19- Ebedi mükâfat yeri
- 20- Cennette görevli meleklerin başı
- 21- Ahirette ceza yeri
- 22- İnsanların davranışlarından dolayı ahirette sorgulanması
- 23- Cehennemde görevli meleklerin başı
- 24- Ölümle başlayıp yeniden dirilme anına kadar geçen süre

Etkinlik:

İ	R	E	T	F	E	D	L	E	M	A	F	A	R	A
K	L	İ	A	R	Z	A	M	Ü	L	Ö	R	F	Ü	M
I	R	C	K	A	B	İ	R	H	A	Y	A	T	I	E
Y	E	H	E	Y	H	A	R	F	M	H	S	M	R	N
A	Ş	M	A	N	N	A	D	R	E	L	İ	İ	E	N
M	H	T	L	A	N	R	Ş	C	T	Z	K	L	A	E
E	A	M	V	E	T	E	A	R	A	E	B	İ	R	H
T	M	D	B	N	H	A	T	N	N	Ş	A	F	R	E
S	I	H	N	A	A	R	S	R	R	E	S	A	A	C
R	S	R	Z	R	E	I	E	A	M	F	E	R	M	T
T	E	R	I	H	A	K	L	R	R	A	H	S	S	A
B	E	E	E	İ	N	A	B	E	Z	A	L	İ	U	R
B	A	M	A	Ü	D	E	E	S	C	T	A	İ	R	I
L	T	S	M	B	R	E	I	R	L	E	A	M	K	S
R	A	N	Ö	N	E	N	I	V	R	S	Ş	T	E	E

AHİRET	KABİRHAYATI
AMELDEFTERİ	KIYAMET
ARAF	MAHŞER
ARASAT	MALİK
AZRAİL	MİZAN
BAS	MÜNKERNEKİR
BERZAH	ÖLÜM
CEHENNEM	RIDVAN
CENNET	SIRAT
ECEL	SUR
HAŞR	ŞEFAAT
HESAB	ZEBANİ
İSRAFİL	

5. FOTOĞRAFLAR KONUŞUYOR

KONU: Dünya Hayatında Yapılanların Karşılığı: Ahiret

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilere konu hakkında bilgi verilir. Bu dünyada yapılan her iyiliğin ve kötülüğün ahirette bir karşılığı olacağı anlatılır.
- Ahiret hayatının varlığını bilmelerinin onlara sağladığı faydalar hakkında konuşulur.
- Konuyla ilgili fotoğraflar öğrencilere sunulur.
- Fotoğrafların öğrencilere neler çağrıştırdığı konuşulur. Ya da öğrencilere yazılı olarak fikirlerini ifade etmeleri istenir.

Etkinlik:

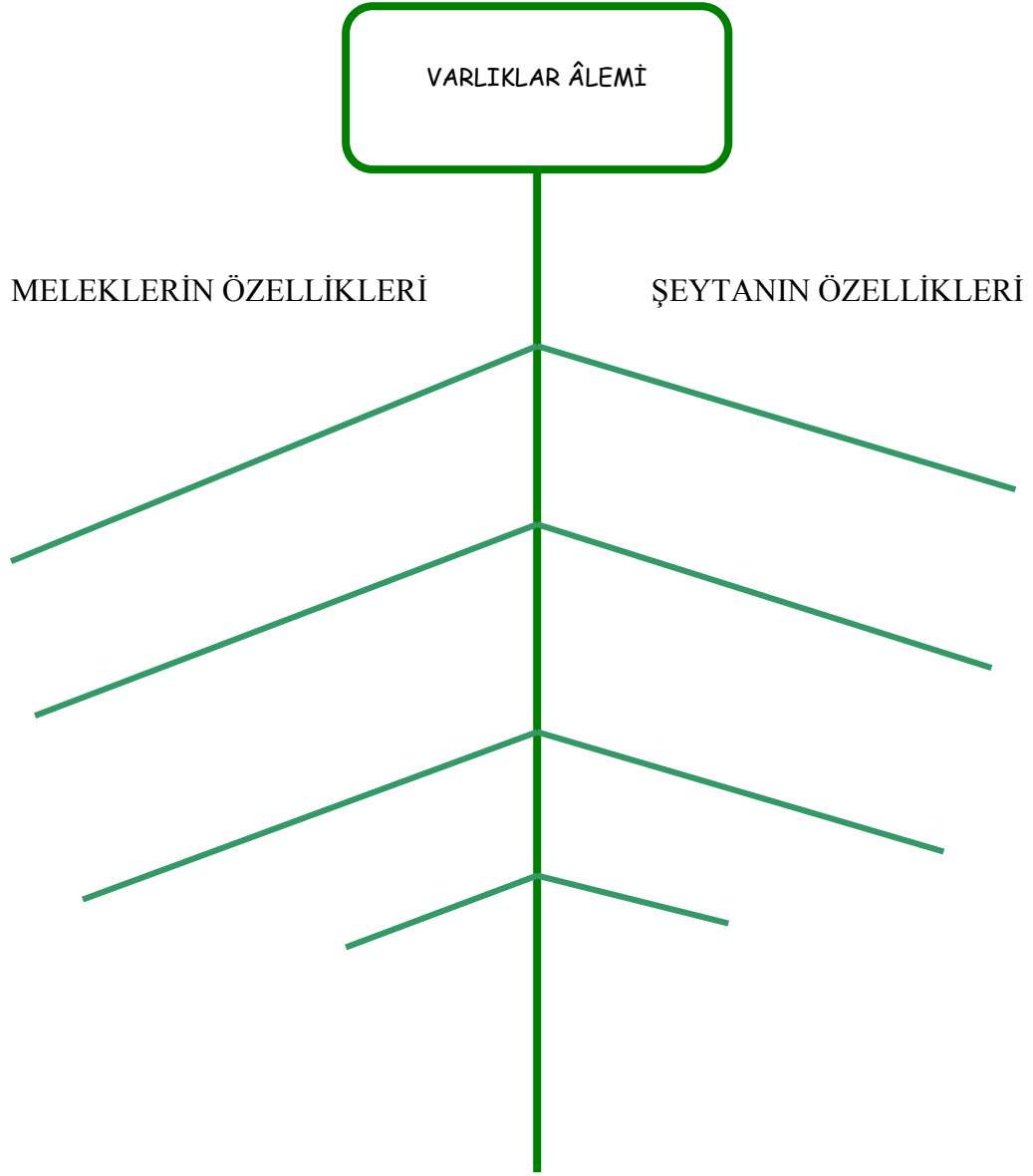
6. BALIK KILÇIĞI

KONU: Meleklerin Özellikleri ve Görevleri, Şeytan Kötülüğün Simgesidir

UYGULAMA SÜRECİ

- Balık kılçığı diyagramı tahtaya çizilir.
- Üzerinde düşünülmesi gereken başlık yazılır.
- Konu hangi alt başlıklarda incelenecekse o kadar kılçık yapılır.
- Ortaya çıkan fikir veya sonuçlar diyagram üzerinde uygun alanlara yazılır.
- Balık kılçığını öğretmen kendi çizebileceği gibi konu başlığını verip öğrencilerden bilgileri doğrultusunda bu kılçığı oluşturması da istenebilir. Konu başında yapılacak bir diyagram öğrencinin konuya dair beklentilerini ve ön bilgilerini ortaya çıkaracaktır. Konu sonunda verilen diyagram ise öğrencinin konuyu ne kadar kavradığı konusunda öğretmene dönüt sağlayacaktır.

Etkinlik:

II.ÜNİTE

DERSİN ADI: Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi

SINIF: 7

ÜNİTENİN ADI: Ramazan Ayı ve Oruç İbadeti

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ: Anlatım, Soru-Cevap, Tablo
Yorumlayalım, Kavram Haritası, Tombala, Bulmaca, Fotoğraflar Konuşuyor, Balık Kılıcı

KAZANIMLAR

- Ramazan ayının önemini ve bu ayı önemli yapan hususları açıklar.
- Orucu tanımlayarak niçin oruç tutulduğunu açıklar.
- Oruç ibadetinin kişi iradesi ve davranışları üzerindeki etkisini açıklar.
- Sahur, imsak, iftar, mukabele, teravih namazı ve fitrenin anlamlarını tanır.
- Oruç tutan kimsenin dikkat etmesi gereken hususları örnekleri ile açıklar.
- Orucu bozan durumların neler olduğunu belirtir.
- Ramazan ayına ve bayramına yönelik duygu ve düşüncelerini paylaşır.

KAYNAK, ARAÇ VE GEREÇLER

- İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Ders Kitabı
- İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı
- Kur'an-ı Kerim Meali
- Dini terimler sözlüğü
- İlmihal kitapları
- Hadis-i Şerifler
- Yazı tahtası
- Renkli kartonlar
- Tepegöz veya yansıtma cihazı

ETKİNLİKLER

1. TABLO YORUMLAYALIM

KONU: Ramazan Ayı ve Önemi

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilere aşağıdaki tablonun yer aldığı kâğıtlar dağıtılır.
- Ramazan ayının “ On bir ayın sultanı” olarak isimlendirildiği vurgulanır. Bunun sebebinin ramazan ayını diğer aylardan ayıran birçok özelliğın olmasıdır, bunu anlamaları sağlanır.
- Öğrencilerden dağıtılan tabloya karşılaştırma yapmaları istenir. Buldukları farkları tabloya yazarlar.
- Öğrencilere kendilerinin bulmaları için süre verilir. Süre bittiğinde listede yer alan davranışlar tek tek bütün sınıfın katılımıyla eşleştirilir.

Etkinlik:

DİĞER AYLARDA TÜRKİYE	RAMAZAN AYINDA TÜRKİYE
▶	▶
▶	▶
▶	▶
▶	▶
▶	▶
▶	▶
▶	▶
▶	▶
▶	▶
▶	▶

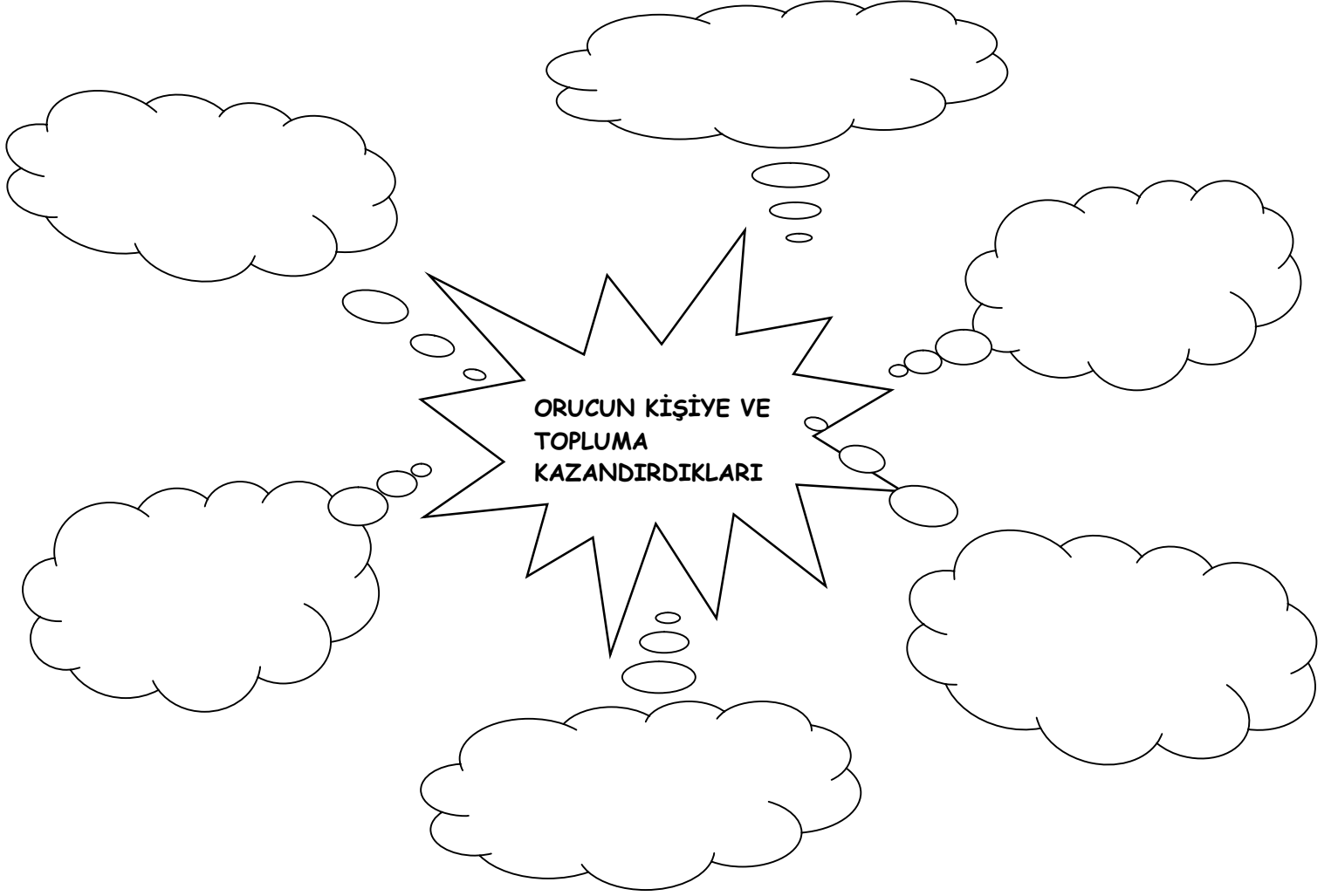
2. KAVRAM HARİTASI

KONU: Orucun Kişiy ve Topluma Kazandırdıkları, Ramazan Ayının Önemi

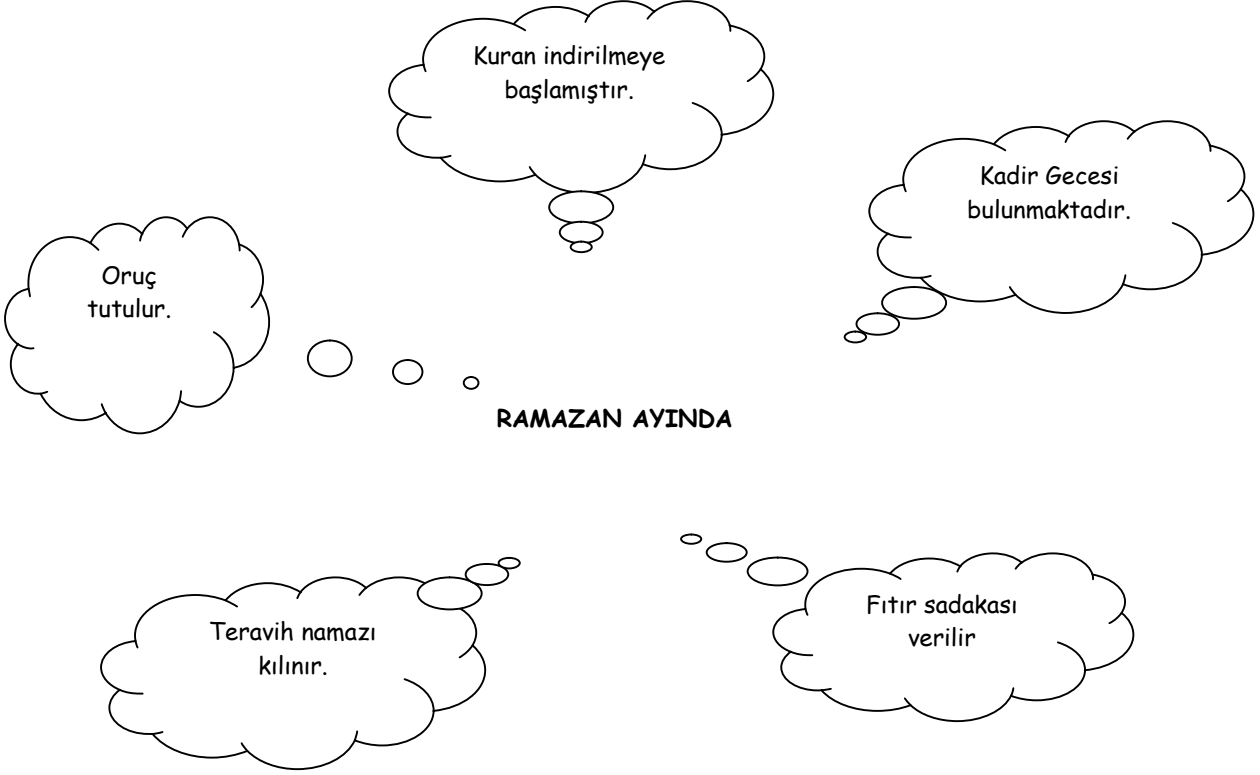
UYGULAMA SÜRECİ

- Konu işlendikten sonra öğrencilerin öğrendiklerini listeleyip, özet olarak tekrarı sağlanır.
- Tekrar amaçlı kullanılabilceği gibi konunun başında da kullanılabilir. Böylece konu sistematik bir hal alır ve anlaşılması daha da kolaylaştırılmış olur.
- Konunun başında kavram haritası öğrencilerle birlikte maddelenerek tek tek yazılıp oluşturulabilir ya da konunun sonunda kavram haritası tekrar ve değerlendirme amaçlı olarak uygulanabilir.
- Kavram haritası bu sürecin aşamalarının daha kolay anlaşılması için kullanılır.
- Kavram haritası öğretmen tarafından çizilip dağıtılabilir. Öğrencilerin incelemeleri sağlanır ya da öğrencilerle birlikte basamak basamak oluşturulabilir.

Etkinlik:

Etkinlik:

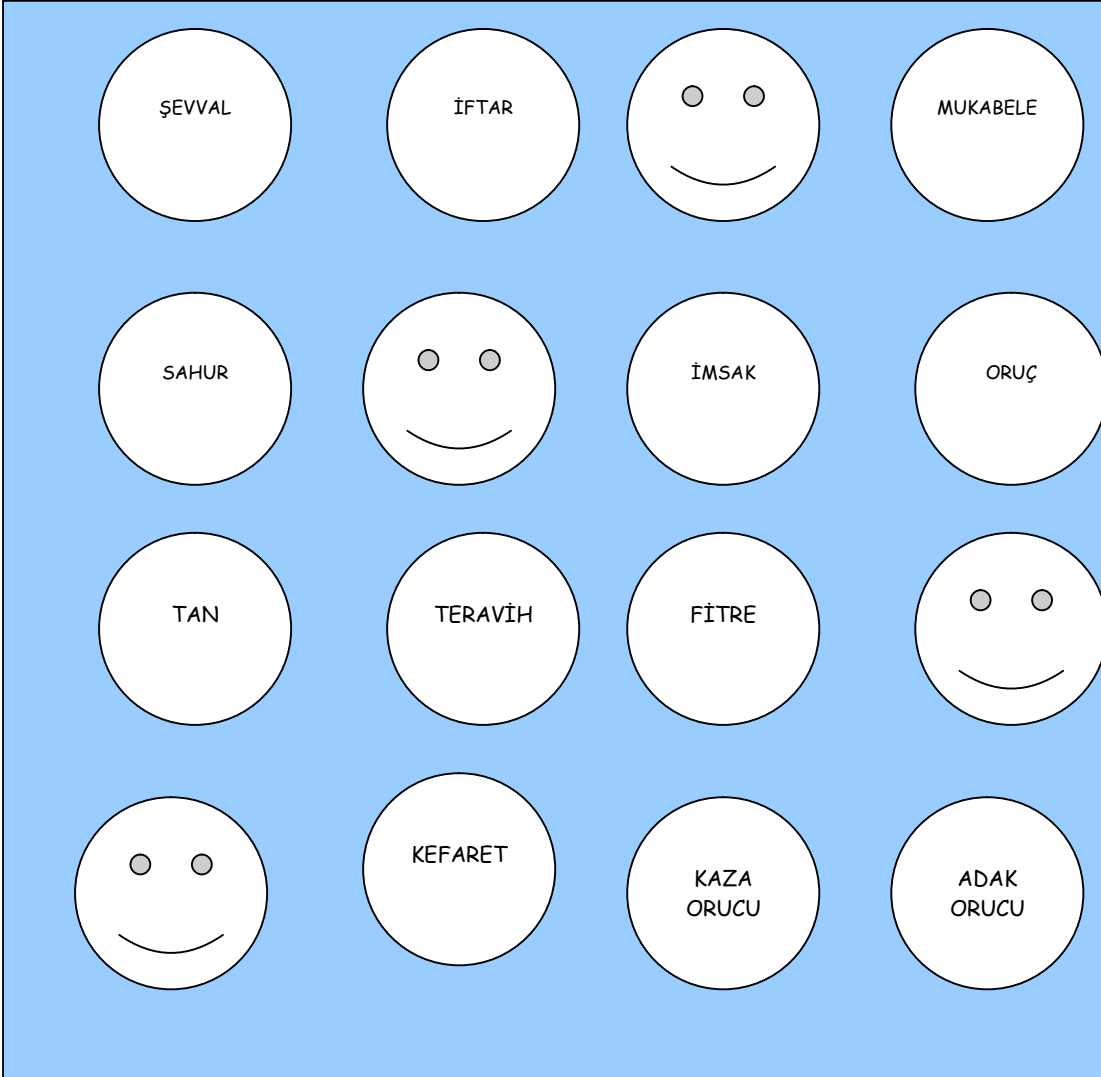
3. TOMBALA

KONU: Ramazan ayı ve oruç

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilerden konuda geçen tüm bilinmeyen kavramları veya yeni öğrenilen kavramları listelemeleri istenir.
- Listelenen kavramların sözlükten anlamı bulunur ve yazılır.
- Daha sonra renkli kartonlar üzerine bu kavram ve açıklamaları kullanarak bir tombala kâğıdı hazırlamaları istenir.
- Tombala kâğıdı öğretmen tarafından önceden hazırlanıp gelinebileceği gibi öğrencilere de hazırlatılabilir
- Hazırlanan tombala kâğıtları üzerinden tüm sınıf birlikte oynanır.

Etkinlik:

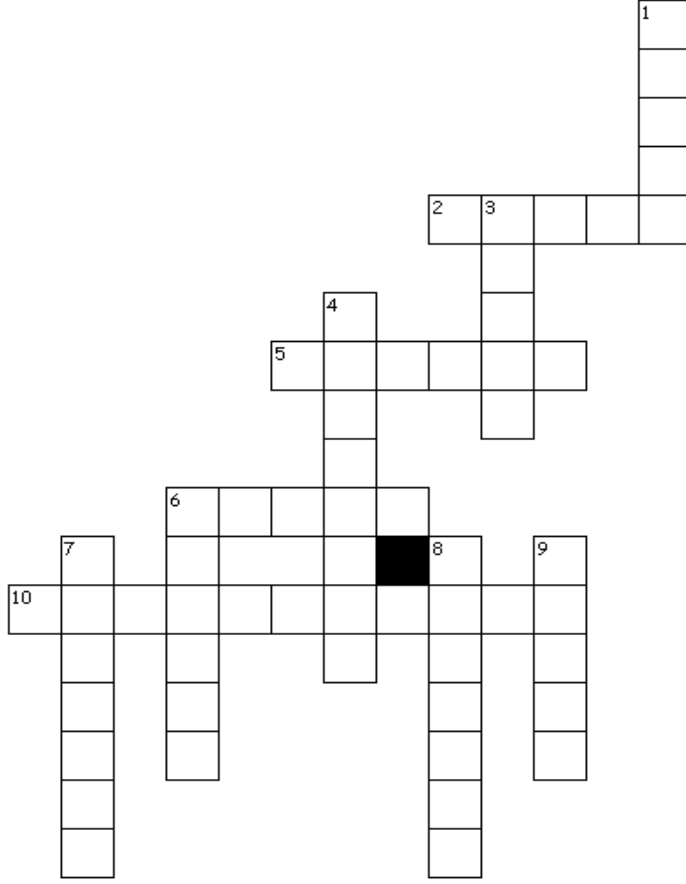
4. BULMACA

KONU: Ramazan ayı ve oruç

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilerden konuda geçen tüm bilinmeyen kavramları veya yeni öğrenilen kavramları listelemeleri istenir.
- Listelenen kavramların sözlükten anlamı bulunur ve yazılır.
- Hazırlanan bulmacalar öğrencilere dağıtılır. Böylece öğrenciler kavramları pekiştirir.
- Bu yöntem konunun sonunda tekrar ve değerlendirme amaçlı kullanılabilir.

Etkinlik:

SOLDAN SAĞA

2. Bir özürden dolayı tutulamayan oruçlar için verilen sadaka
5. Ramazan'dan sonra 6 gün tutulan oruç
6. Orucun bitiriliş vakti
10. Kur'an'ın ilk nazil olduğu gece

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Bayramın bir gün ncesi
3. Orucun baŐlangıŐ vakti
4. Ramazan orucunu kasten bozmanın cezası
6. Ramazan'ın son 10 günü ibadet iÇin inzivaya Őekilme
7. On bir ayın sultanı
8. Ramazan'da yatsı'dan sonra kılınan 20 rektlık namaz
9. Belli bir mala sahip olanların Ramazan'da verdikleri sadaka

Etkinlik:

SÖZCÜK AVI

R	U	H	A	S	E	B	İ	Ç	R	K	K
A	E	A	E	U	E	M	F	R	M	A	İ
M	H	N	K	R	M	İ	T	R	D	B	M
A	V	İ	A	A	K	E	A	İ	F	K	İ
Z	K	A	V	B	R	Z	R	D	E	Z	R
A	T	F	R	A	A	A	B	İ	Y	Z	A
N	V	Z	F	E	R	Ş	B	L	D	İ	Ç
İ	İ	F	E	K	G	E	R	V	İ	D	E
B	E	Z	A	R	V	A	T	E	R	R	M
K	U	S	E	H	T	A	İ	M	A	İ	K
M	M	K	A	Z	A	İ	K	B	B	D	A
İ	B	E	C	E	R	İ	F	Ç	U	R	O

BERAAT

FİDYE

FİTRE

İFTAR

İMSAK

KADİR

KAZA

KEFFARET

MEVLİD

MİRAÇ

ORUÇ

RAMAZAN

RECEB

REGAİB

SAHUR

ŞABAN

TERAVİH

5. FOTOĞRAFLAR KONUŞUYOR

KONU: Oruç ibadetinin kişiye ve topluma kazandırdıkları

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilere konu hakkında bilgi verilir.
- Konuyla ilgili fotoğraflar öğrencilere sunulur. Fotoğrafların öğrencilere neler çağrıştırdığı konuşulur. Ya da öğrencilere yazılı olarak fikirlerini ifade etmeleri istenir.

Etkinlik:

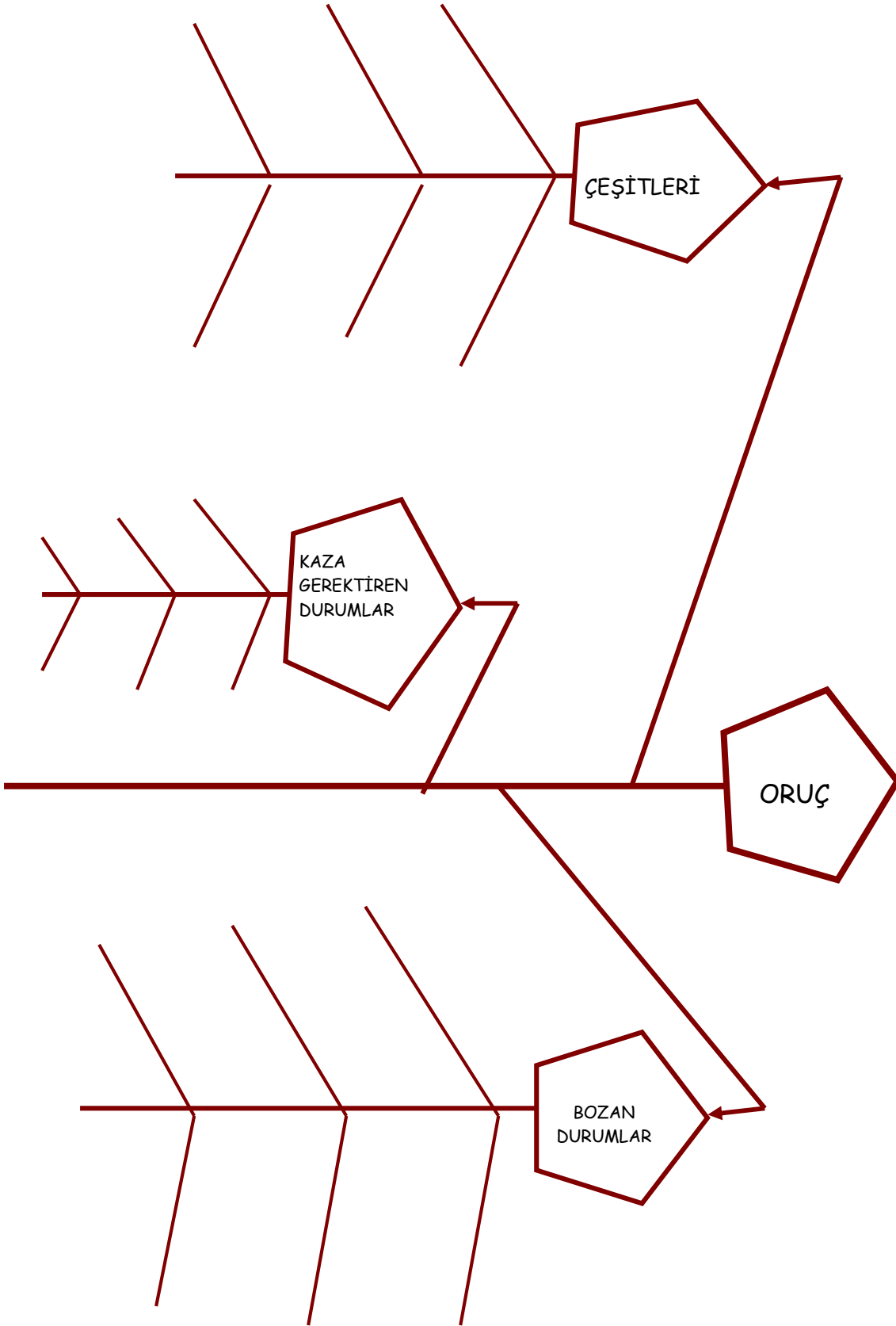
6. BALIK KILÇIĞI

KONU: Ramazan ayı ve oruç

UYGULAMA SÜRECİ

- Balık kılçığı diyagramı tahtaya çizilir.
- Üzerinde düşünülmesi gereken başlık yazılır.
- Konu hangi alt başlıklarda incelenecekse o kadar kılçık yapılır.
- Ortaya çıkan fikir veya sonuçlar diyagram üzerinde uygun alanlara yazılır.
- Balık kılçığını öğretmen kendi çizebileceği gibi konu başlığını verip öğrencilerden bilgileri doğrultusunda bu kılçığı oluşturması da istenebilir. Konu başında yapılacak bir diyagram öğrencinin konuya dair beklentilerini ve ön bilgilerini ortaya çıkaracaktır. Konu sonunda verilen diyagram ise öğrencinin konuyu ne kadar kavradığı konusunda öğretmene dönüt sağlayacaktır.

Etkinlik:

III.ÜNİTE

DERSİN ADI: Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi

SINIF: 7

ÜNİTENİN ADI: Bir İnsan ve Peygamber Olarak Hz. Muhammed

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ: Anlatım, Soru-Cevap, Tablo Yorumlayalım, Kavram Haritası, Tombala, Bulmaca, Fotoğraflar Konuşuyor, Balık Kılıcı

KAZANIMLAR

- Hz. Muhammed'in bizler gibi bir insan olduğuna ayetlerden örnekler vererek açıklar.
- Hz. Muhammed'i diğer insanlardan ayıran en önemli özelliğin, Allah'tan vahiy alması olduğunu bilir.
- Hz. Muhammed'in peygamberlik yönüyle ilgili özelliklerine ayetlerden örnekler verir.
- Hz. Muhammed'in insanları baskı ve zor kullanmadan uyarma ve aydınlatma görevinin olduğunu fark eder.
- Hz. Muhammed'in insanlık için niçin bir rahmet olarak gönderildiğini fark eder.

KAYNAK, ARAÇ VE GEREÇLER

- İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Ders Kitabı
- İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı
- Kur'an-ı Kerim Meali
- Dini terimler sözlüğü
- İlmihal kitapları
- Hadis-i Şerifler
- Yazı tahtası
- Renkli kartonlar
- Tepegöz veya yansıtma cihazı

ETKİNLİKLER

1. TABLO YORUMLAYALIM

KONU: Bir İnsan ve Peygamber Olarak Hz. Muhammet

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilere aşağıdaki tablonun yer aldığı kâğıtlar dağıtılır.
- Tablonun sütun kısmına meleklerin isimleri, satır kısmına da görevleri yazılır. Öğrencilerden tanımların karşılığı olan kavramı bulmaları istenir. Melekler ve görevlerinin kesiştiği kutucukları işaretlemeleri istenir.
- Öğrencilere kendilerinin bulmaları için süre verilir. Süre bittiğinde listede yer alan davranışlar tek tek bütün sınıfın katılımıyla eşleştirilir.

Etkinlik:

ÖZELLİKLER	PEYGAMBERLİK YÖNÜ	İNSANİ YÖNÜ
Yiyecekler konusundaki özel tercihleri		X
Güvenilir olmak	X	
Vahiy almak		
İnsanlığa rahmet olması		

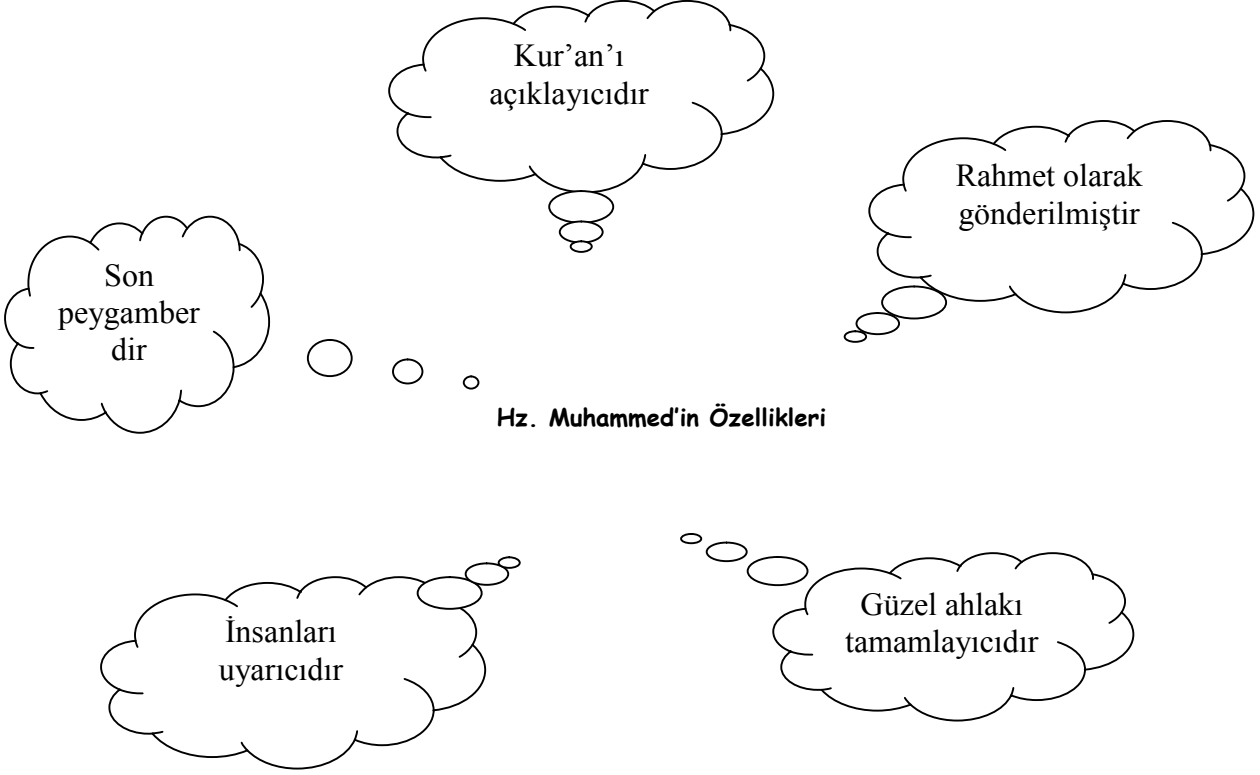
2. KAVRAM HARİTASI

KONU: Bir insan ve peygamber olarak Hz. Muhammed

UYGULAMA SÜRECİ

- Ünite hakkında bilgi verildikten sonra öğrencilerin ünite de geçen kavramları pekiştirmeleri için kavramlar listelenir.
- Kavram haritası bu sürecin aşamalarının daha kolay anlaşılması için kullanılır.
- Kavram haritası öğretmen tarafından çizilip dağıtılabilir. Öğrencilerin incelemeleri sağlanır. Ya da öğrencilerle birlikte basamak basamak oluşturulabilir.

Etkinlik:

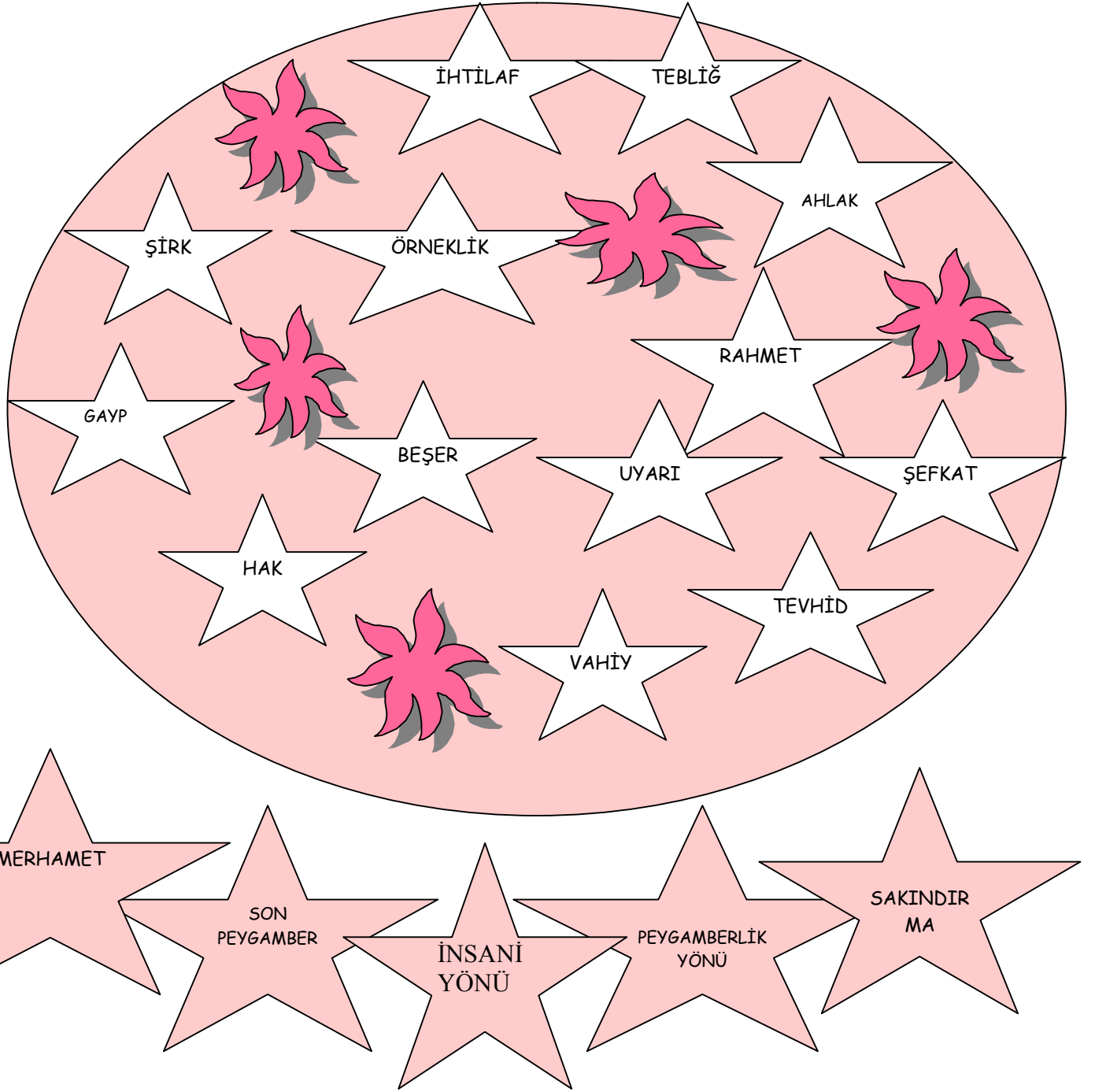
3. TOMBALA

KONU: Bir İnsan ve Peygamber Olarak Hz. Muhammed

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilerden konuda geçen tüm bilinmeyen kavramları veya yeni öğrenilen kavramları listelemeleri istenir.
- Listelenen kavramların sözlükten anlamı bulunur ve yazılır.
- Daha sonra renkli kartonlar üzerine bu kavram ve açıklamaları kullanarak bir tombala kâğıdı hazırlamaları istenir.
- Tombala kâğıdı öğretmen tarafından önceden hazırlanıp gelinebileceği gibi öğrencilere de hazırlatılabilir
- Hazırlanan tombala kâğıtları üzerinden tüm sınıf birlikte oynanır.

Etkinlik:

4. BULMACA

KONU: Bir İnsan ve Peygamber Olarak Hz. Muhammed

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilerden konuda geçen tüm bilinmeyen kavramları veya yeni öğrenilen kavramları listelemeleri istenir.
- Listelenen kavramların sözlükten anlamı bulunur ve yazılır.
- Hazırlanan bulmacalar öğrencilere dağıtılır. Böylece öğrenciler kavramları pekiştirir.

Etkinlik:

Son peygamber kimdir?

HZ. M-----

Peygamberimizin sözlerine ne ad verilir?

H - - - -

Peygamberimiz insanları Allah'ın varlığı ve birliğine uymaya çağırmıştır. Allah'ın varlığı ve birliği inancına ne ad verilir?

T- - - - -

Peygamberimiz gönderilişinin temel amacını ne olarak göstermiştir?

G - - - - A - - - - - T - - - - -

Peygamberimizin bir insan olarak tek farkı nedir?

V - - - A - - - - -

Hz. Muhammet kaç yaşında peygamber olmuştur?

K - - -

Peygamberimiz ömrünün kaç yılını Medine'de geçirmiştir?

O -

Peygamberimiz nerede dünyaya gelmiştir?

M - - - -

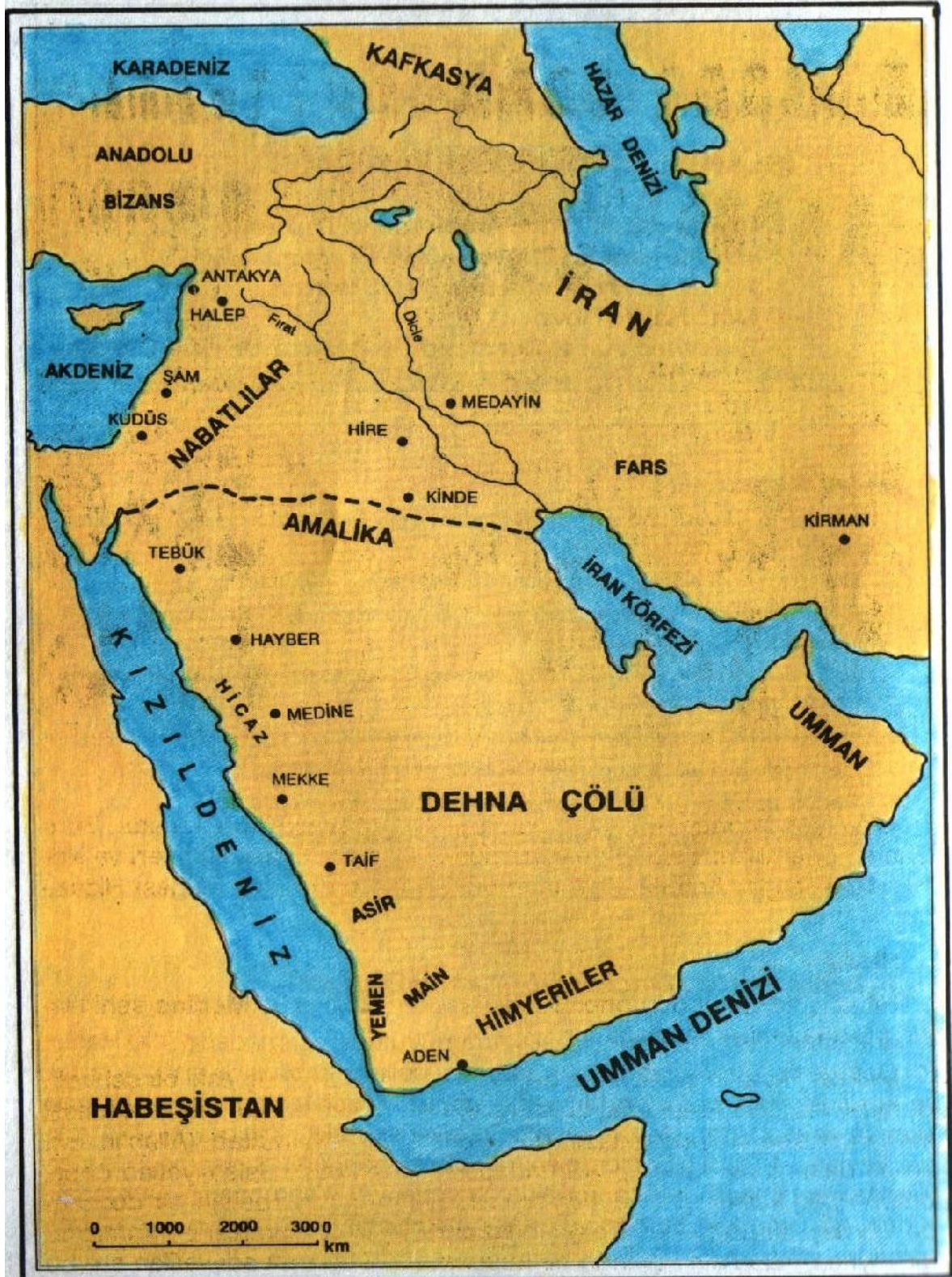
5. FOTOĞRAFLAR KONUŞUYOR

KONU: Hz. Muhammed'in Gönderdiği Davet Mektupları

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilere konu hakkında bilgi verilir.
- Konuyla ilgili harita öğrencilere sunulur. Harita üzerinde Hz. Muhammed'in kimlere mektuplar gönderdiği gösterilir.
- Öğrencilere niçin bu ülkeleri tercih ettiği, önceliklerinin ne olduğu gibi sorular sorulur.
- Öğrencilerden konuyla ilgili fikirlerini yazılı veya sözlü ifade etmeleri istenir.

Etkinlik:

Harita : 8 - İslâmiyetten önce Arabistan.

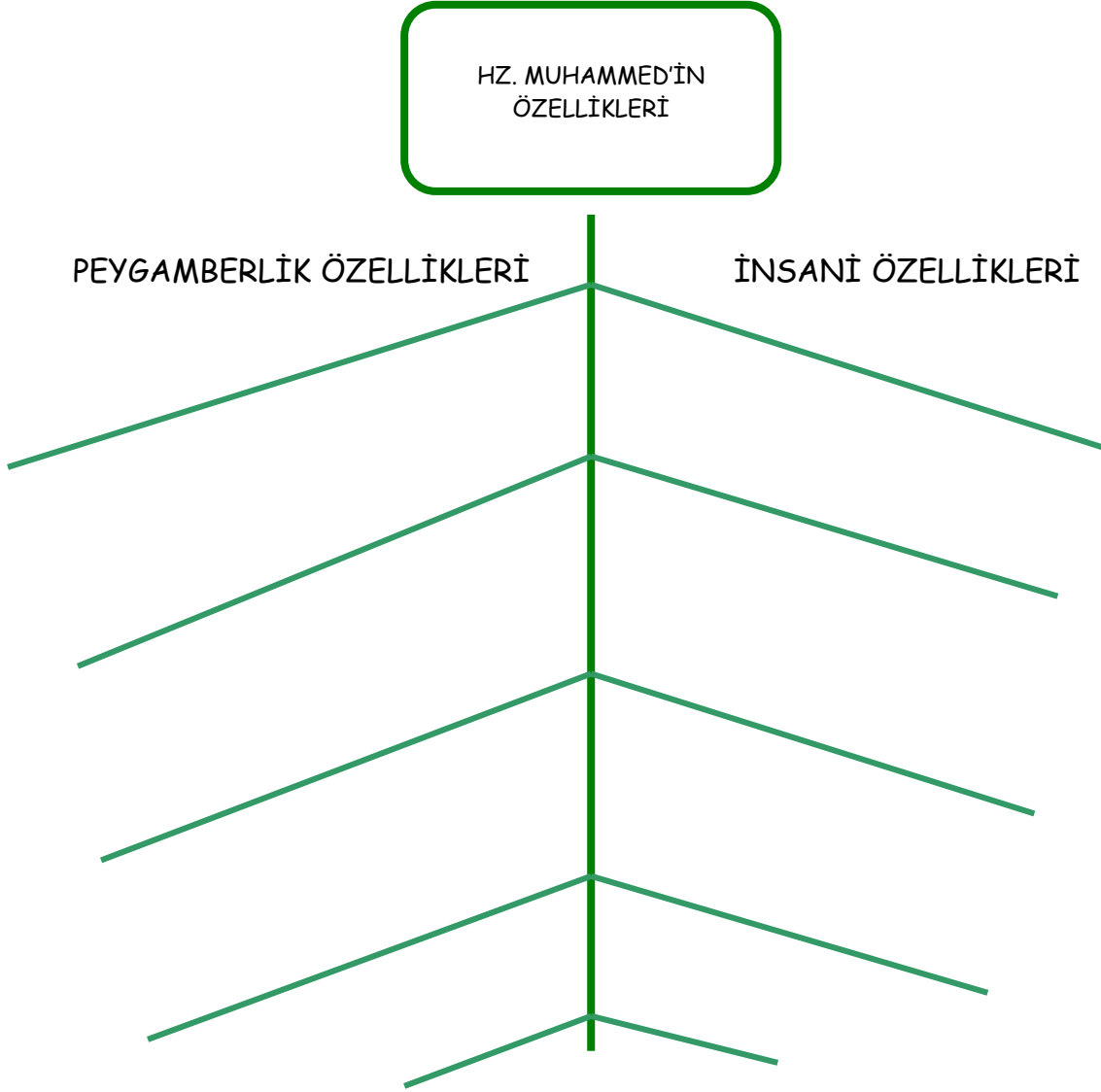
6. BALIK KILÇIĞI

KONU: Hz. Muhammed'in İnsani ve Peygamberlik Yönü

UYGULAMA SÜRECİ

- Balık kılçığı diyagramı tahtaya çizilir.
- Üzerinde düşünülmesi gereken başlık yazılır.
- Konu hangi alt başlıklarda incelenecekse o kadar kılçık yapılır.
- Ortaya çıkan fikir veya sonuçlar diyagram üzerinde uygun alanlara yazılır.
- Balık kılçığını öğretmen kendi çizebileceği gibi konu başlığını verip öğrencilerden bilgileri doğrultusunda bu kılçığı oluşturması da istenebilir. Konu başında yapılacak bir diyagram öğrencinin konuya dair beklentilerini ve ön bilgilerini ortaya çıkaracaktır. Konu sonunda verilen diyagram ise öğrencinin konuyu ne kadar kavradığı konusunda öğretmene dönüt sağlayacaktır.

Etkinlik:

IV.ÜNİTE

DERSİN ADI: Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi

SINIF: 7

ÜNİTENİN ADI: Kur'an'da Akıl ve Bilgi

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ: Anlatım, Soru-Cevap, Tablo Yorumlayalım, Kavram Haritası, Tombala, Bulmaca, Fotoğraflar Konuşuyor, Balık Kılıcı

KAZANIMLAR

- Dini anlamada aklın önemini kavrar.
- Kur'an'ın akli kullanmaya verdiği önemi örneklerle açıklar.
- Kur'an'ın doğru bilgiyi teşvik ettiğine ayetlerden örnekler verir.
- Vahiy, akıl ve duyuların Kur'an'a göre bilgi edinme yolları olduğunu fark eder.
- Taassubun anlamını ve zararlarını açıklar; doğru bilginin kişiyi taassuba düşmekten korumadaki önemini fark eder.

KAYNAK, ARAÇ VE GEREÇLER

- İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Ders Kitabı
- İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı
- Kur'an-ı Kerim Meali
- Dini terimler sözlüğü
- İlmihal kitapları
- Hadis-i Şerifler
- Yazı tahtası
- Renkli kartonlar
- Tepegöz veya yansıtma cihazı

ETKİNLİKLER

1. TABLO YORUMLAYALIM

KONU: Bilgi Taassubu Önler

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilere aşağıdaki tablonun yer aldığı kâğıtlar dağıtılır.
- Tablonun sütun kısmına özellikler yazılır. Öğrencilerden Kur'an'ın verilen şeylerden yasakladıkları ve öğütlediklerini işaretlemeleri istenir.
- Öğrencilere kendilerinin bulmaları için süre verilir. Süre bittiğinde listede yer alan davranışlar tek tek bütün sınıfın katılımıyla eşleştirilir.

Etkinlik:

	KUR'AN	
	YASAKLAR	ÖĞÜTLER
BİLGİ EDİNMEYİ		X
TAKLİTÇİLİĞİ	X	
ÖRNEK ALMAYI		
SORUMLULUK BİLİNCİNİ		
BİLGİSİZLİĞİ		
SORUMLULUKTAN KAÇINMAYI		

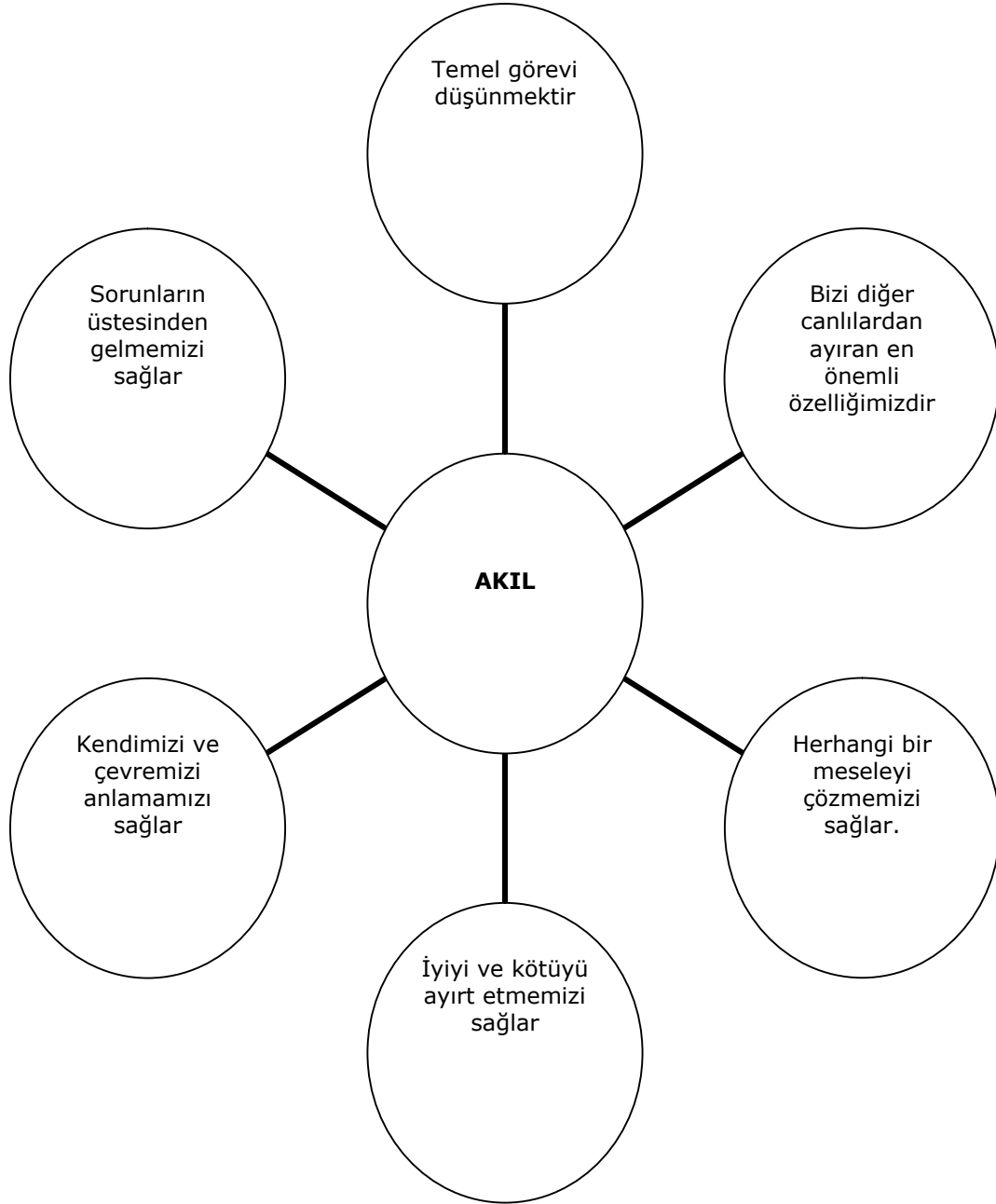
2. KAVRAM HARİTASI

KONU: Aklın Dini Sorumlulukdaki Yeri ve Önemi, Kur'an'da Bilgi Edinme Yolları

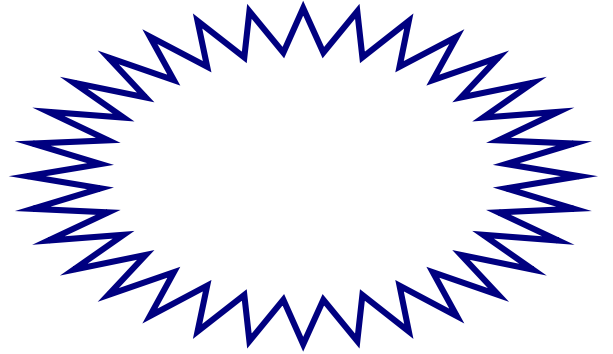
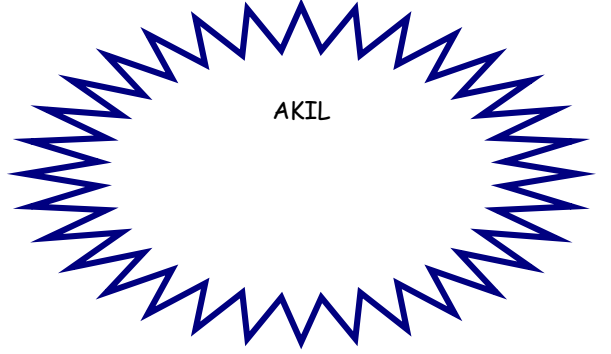
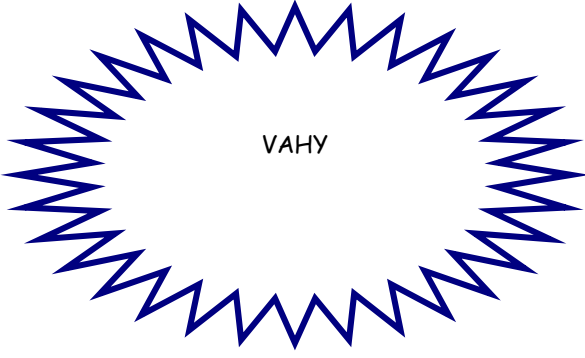
UYGULAMA SÜRECİ

- Ünite hakkında bilgi verildikten sonra öğrencilerin ünite de geçen kavramları pekiştirmeleri için kavramlar listelenir.
- Kavram haritası bu sürecin aşamalarının daha kolay anlaşılması için kullanılır.
- Kavram haritası öğretmen tarafından çizilip dağıtılabilir. Öğrencilerin incelemeleri sağlanır. Ya da öğrencilerle birlikte basamak basamak oluşturulabilir.

Etkinlik:

Etkinlik:

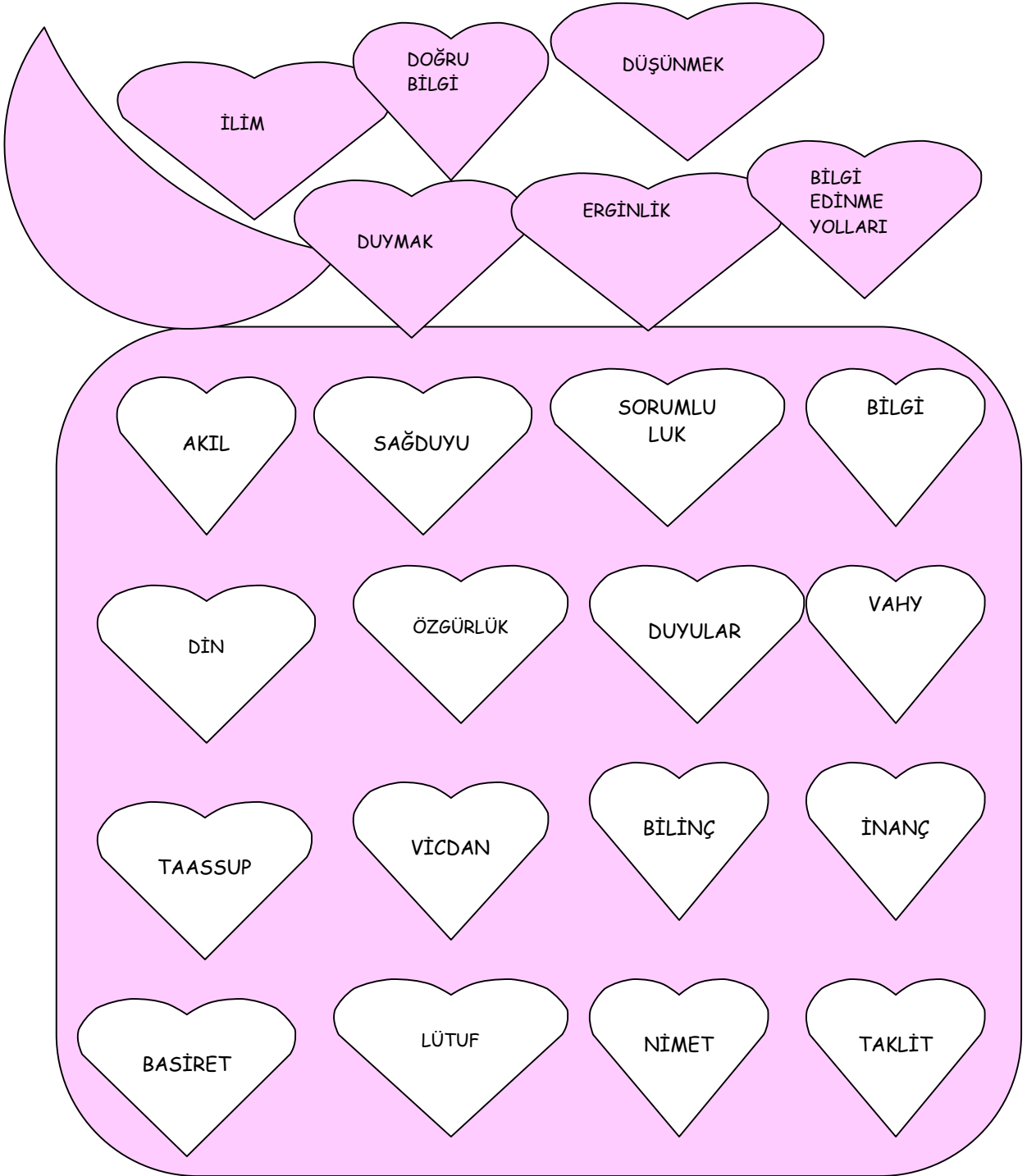
3. TOMBALA

KONU: Kur'an'da Akıl ve Bilgi

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilerden konuda geçen tüm bilinmeyen kavramları veya yeni öğrenilen kavramları listelemeleri istenir.
- Listelenen kavramların sözlükten anlamı bulunur ve yazılır.
- Daha sonra renkli kartonlar üzerine bu kavram ve açıklamaları kullanarak bir tombala kâğıdı hazırlamaları istenir.
- Tombala kâğıdı öğretmen tarafından önceden hazırlanıp gelinebileceği gibi öğrencilere de hazırlatılabilir
- Hazırlanan tombala kâğıtları üzerinden tüm sınıf birlikte oynanır.

Etkinlik:

4. BULMACA

KONU: Kur'an'da Akıl ve Bilgi

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilerden konuda geçen tüm bilinmeyen kavramları veya yeni öğrenilen kavramları listelemeleri istenir.
- Listelenen kavramların sözlükten anlamı bulunur ve yazılır.
- Hazırlanan bulmacalar öğrencilere dağıtılır. Böylece öğrenciler kavramları pekiştirir.

Etkinlik:

TEŞVİK / İSLAM / EDER / BİLİMİ
.....

GÖTÜRÜR / BİLGİSİZ / TAKLİT / TAASSUBA
.....

VE / DİN / BİLİM / ÖZGÜRLEŞTİRİR / İNSANI
.....

İNSANIN / CEVAPTIR / VE / DİN / BİLİM / ANLAM ARAYIŞINA
.....

KURAN / İSTER/ KULLANMAMIZI / AKLİMİZİ
.....

BİLİM / BİLGİ / OLMAZ / OLMADAN
.....

5. FOTOĞRAFLAR KONUŞUYOR

KONU: Kur'an'da Akıl Ve Bilgi

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilere konu hakkında bilgi verilir.
- Konuyla ilgili fotoğraflar öğrencilere sunulur. Fotoğrafların öğrencilere neler çağrıştırdığı konuşulur. Ya da öğrencilere yazılı olarak fikirlerini ifade etmeleri istenir.

Etkinlik:

﴿٣٧﴾ فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿٣٨﴾

37. Gök yarıp da kızarmış yağ renginde gül gibi olduğu zaman,

﴿٣٨﴾ فَبِأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٩﴾

38. Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?

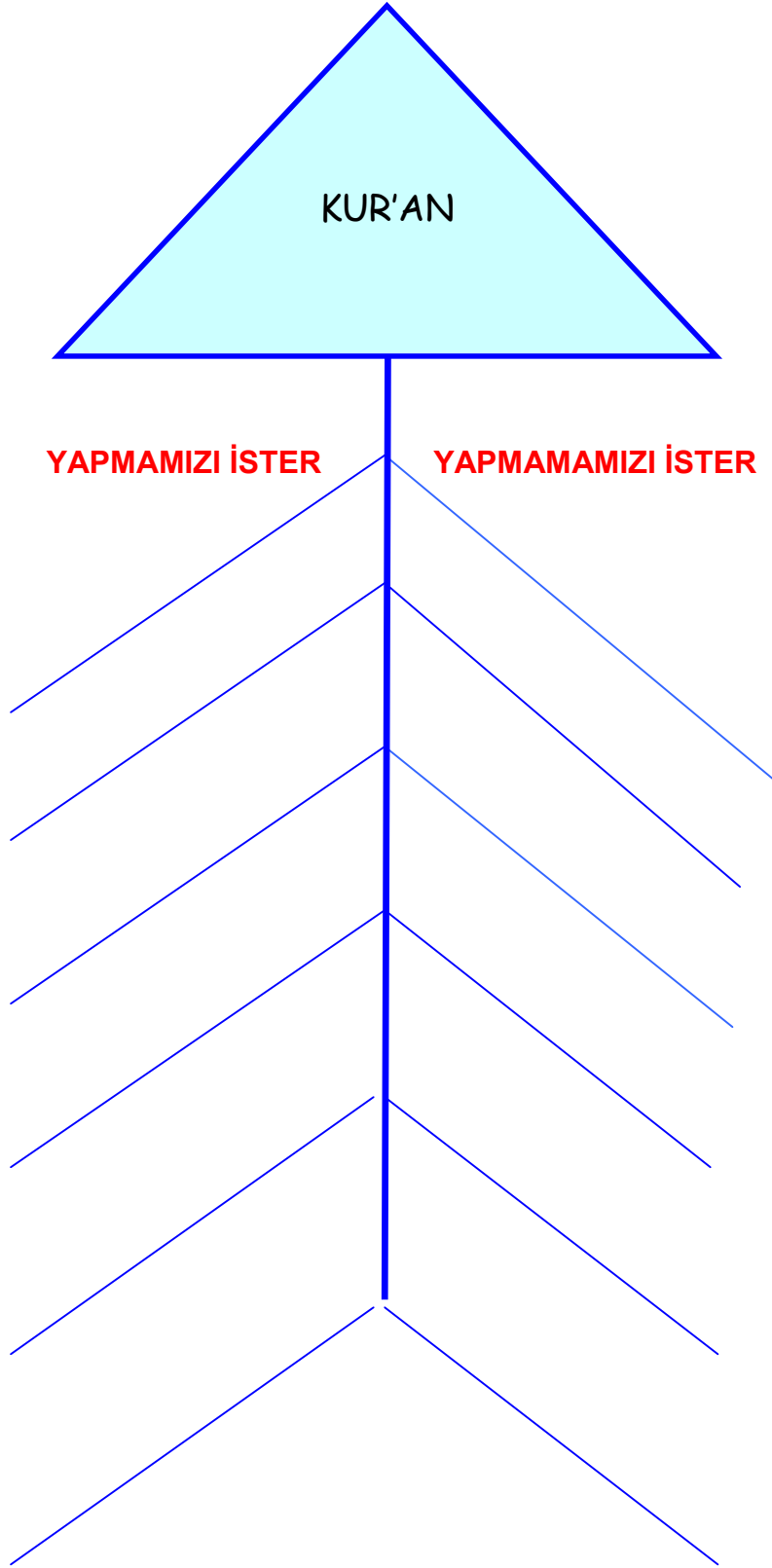
6. BALIK KILÇIĞI

KONU: Bilgi taassubu önler.

UYGULAMA SÜRECİ

- Balık kılçığı diyagramı tahtaya çizilir.
- Üzerinde düşünülmesi gereken başlık yazılır.
- Konu hangi alt başlıklarda incelenecekse o kadar kılçık yapılır.
- Ortaya çıkan fikir veya sonuçlar diyagram üzerinde uygun alanlara yazılır.
- Balık kılçığını öğretmen kendi çizebileceği gibi konu başlığını verip öğrencilerden bilgileri doğrultusunda bu kılçığı oluşturması da istenebilir. Konu başında yapılacak bir diyagram öğrencinin konuya dair beklentilerini ve ön bilgilerini ortaya çıkaracaktır. Konu sonunda verilen diyagram ise öğrencinin konuyu ne kadar kavradığı konusunda öğretmene dönüt sağlayacaktır.

Etkinlik:

V.ÜNİTE

SINIF: 7

ÜNİTENİN ADI: İslam Dinine Göre Kötü Alışkanlıklar

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ: Anlatım, Soru-Cevap, Tablo
Yorumlayalım, Kavram Haritası, Tombala, Bulmaca, Fotoğraflar Konuşuyor, Balık Kılıcı

KAZANIMLAR

- İslam dininin yasakladığı kötü alışkanlıkları ayet ve hadislerden örneklerle açıklar.
- Kumar, alkollü içki ve uyuşturucunun bireysel ve toplumsal zararlarını örneklerle açıklar.
- Sigaranın birey ve toplum sağlığı açısından zararlarını araştırarak çevresinden örnekler verir.
- Kötü alışkanlıklar ve davranışların nasıl başladığını kavrar.
- Kötü alışkanlık ve davranışlardan kaçınmaya yönelik çözüm önerilerinde bulunur.
- Başkalarına zarar vermenin kul hakkını ihlal anlamına geleceği bilinciyle kul hakkı konusunda duyarlı olur.

KAYNAK, ARAÇ VE GEREÇLER

- İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Ders Kitabı
- İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı
- Kur'an-ı Kerim Meali
- Dini terimler sözlüğü
- İlmihal kitapları
- Hadis-i Şerifler
- Yazı tahtası
- Renkli kartonlar
- Tepegöz veya yansıtma cihazı

ETKİNLİKLER

1. TABLO YORUMLAYALIM

KONU: İslam Dinine göre Kötü Alışkanlıklar

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilere aşağıdaki tablonun yer aldığı kâğıtlar dağıtılır.
- Tablonun sütun kısmına kötü alışkanlıkların isimleri, satır kısmına da nasıl başlar, neler yapılabilir, öncelikli önlemler yazılır. Öğrencilerden kötü alışkanlıkların her biri için bu sorulara cevap vermeleri istenir.
- Öğrencilere kendilerinin bulmaları için süre verilir. Süre bittiğinde listede yer alan davranışlar tek tek bütün sınıfın katılımıyla eşleştirilir.

Etkinlik:

KÖTÜ ALIŞKANLIKLAR VE DAVRANIŞLAR	Nasıl Başlıyor?	Neler Yapılabilir?	Öncelikle Alınacak önlemler
ALKOL			
SİGARA			
UYUŞTURUCU			
KUMAR			
.....			

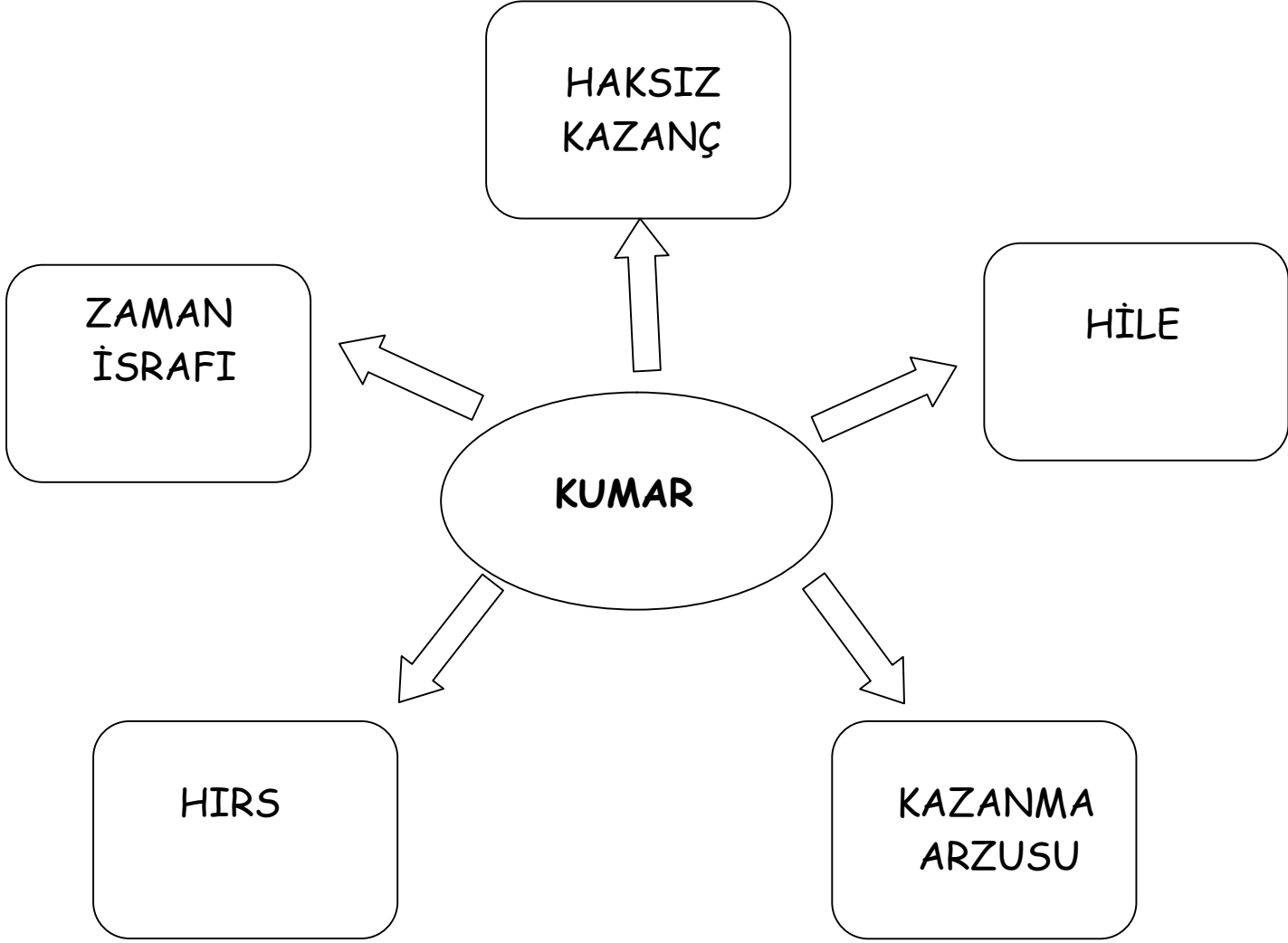
2. KAVRAM HARİTASI

KONU: Kumar Oynamak, Alkollü içki İçmek

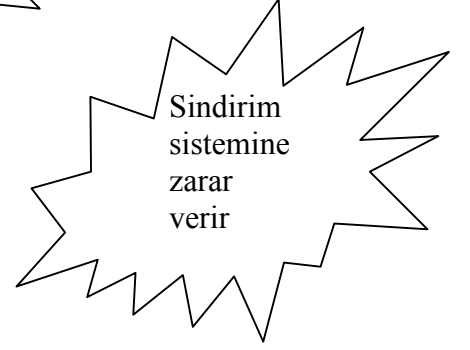
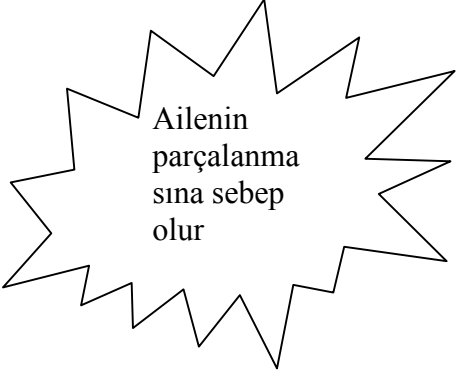
UYGULAMA SÜRECİ

- Dünya hayatından kumar hakkında bilgi verilir.
- Kavram haritası bu sürecin aşamalarının daha kolay anlaşılması için kullanılır.
- Kavram haritası öğretmen tarafından çizilip dağıtılabılır. Öğrencilerin incelemeleri sağlanır. Ya da öğrencilerle birlikte basamak basamak oluşturulabilir.

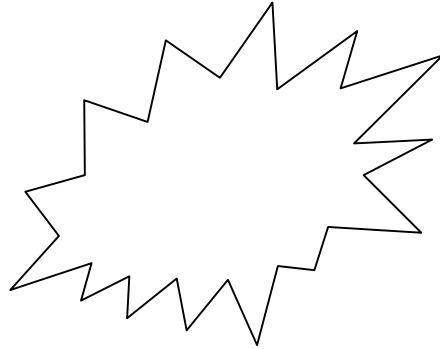
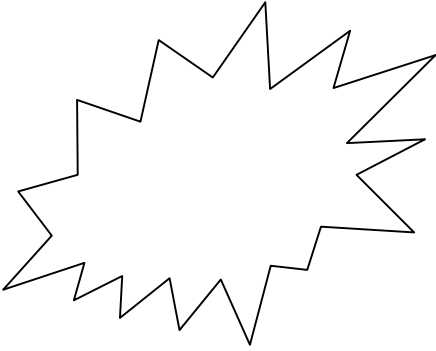
Etkinlik:

Etkinlik:

ALKOLÜN ZARARLARI

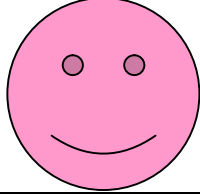
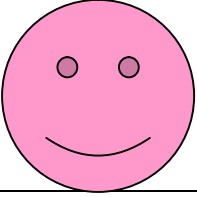
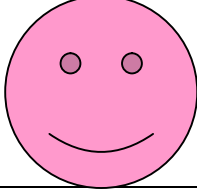
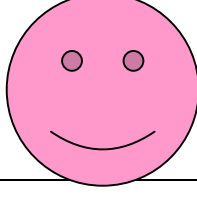
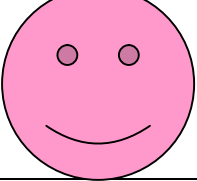
3. TOMBALA

KONU: İslam Dinine Göre Kötü Alışkanlıklar

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilerden konuda geçen tüm bilinmeyen kavramları veya yeni öğrenilen kavramları listelemeleri istenir.
- Listelenen kavramların sözlükten anlamı bulunur ve yazılır.
- Daha sonra renkli kartonlar üzerine bu kavram ve açıklamaları kullanarak bir tombala kâğıdı hazırlamaları istenir.
- Tombala kâğıdı öğretmen tarafından önceden hazırlanıp gelinebileceği gibi öğrencilere de hazırlatılabilir
- Hazırlanan tombala kâğıtları üzerinden tüm sınıf birlikte oynanır.

Etkinlik:

HAKSIZ KAZANÇ	BEYİN FONKSİYONLARINA ZARAR VERİR	
	İLETİŞİM ARAÇLARININ ETKİSİ	MERAKLA BAŞLAR
KAZANMA ARZUSU		SİNDİRİM SİSTEMİNE ZARAR VERİR
AİLENİN PARÇALANMASINA SEBEP OLUR	ZAMAN İSRAFI	
	TRAFİK KAZALARINA SEBEP OLUR	BAĞIMLILIK

HİLE

SİĞARA

UYUŞTURUCU

KUMAR

ALKOL

4. BULMACA

KONU: İslam Dinine Göre Kötü Alışkanlıklar

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilerden konuda geçen tüm bilinmeyen kavramları veya yeni öğrenilen kavramları listelemeleri istenir.
- Listelenen kavramların sözlükten anlamı bulunur ve yazılır.
- Hazırlanan bulmacalar öğrencilere dağıtılır. Böylece öğrenciler kavramları pekiştirir.

Etkinlik:

H	R	E	T	F	E	D	K	U	M	A	R	A	R	A
A	L	İ	A	R	Z	A	M	Ü	L	Ö	R	F	Ü	M
K	R	C	K	A	L	K	O	L	A	Y	A	T	I	E
S	E	H	E	Y	H	A	R	F	M	H	S	M	R	N
I	Ş	M	A	N	N	A	D	R	E	L	İ	İ	E	N
Z	H	T	L	A	N	R	Ş	C	T	Z	K	L	A	E
K	A	M	V	E	T	E	A	R	A	E	B	İ	R	H
A	M	D	B	N	H	A	T	N	N	Ş	A	F	R	E
Z	I	H	İ	L	E	R	S	R	R	E	S	A	A	A
A	S	R	Z	R	E	I	E	A	M	F	E	R	M	R
N	E	R	I	H	A	K	S	I	R	A	H	S	S	A
Ç	E	E	E	U	C	U	R	U	T	Ş	U	Y	U	G
B	A	M	A	Ü	D	E	E	S	C	T	A	İ	R	İ
L	T	S	M	B	R	E	I	R	L	E	A	M	K	S
R	A	N	Ö	N	E	N	I	V	R	S	Ş	T	E	E

SİGARA

KUMAR

UYUŞTURUCU

ALKOL

HİLE

HAKSIZKAZANÇ

ZAMAN İSRAFI

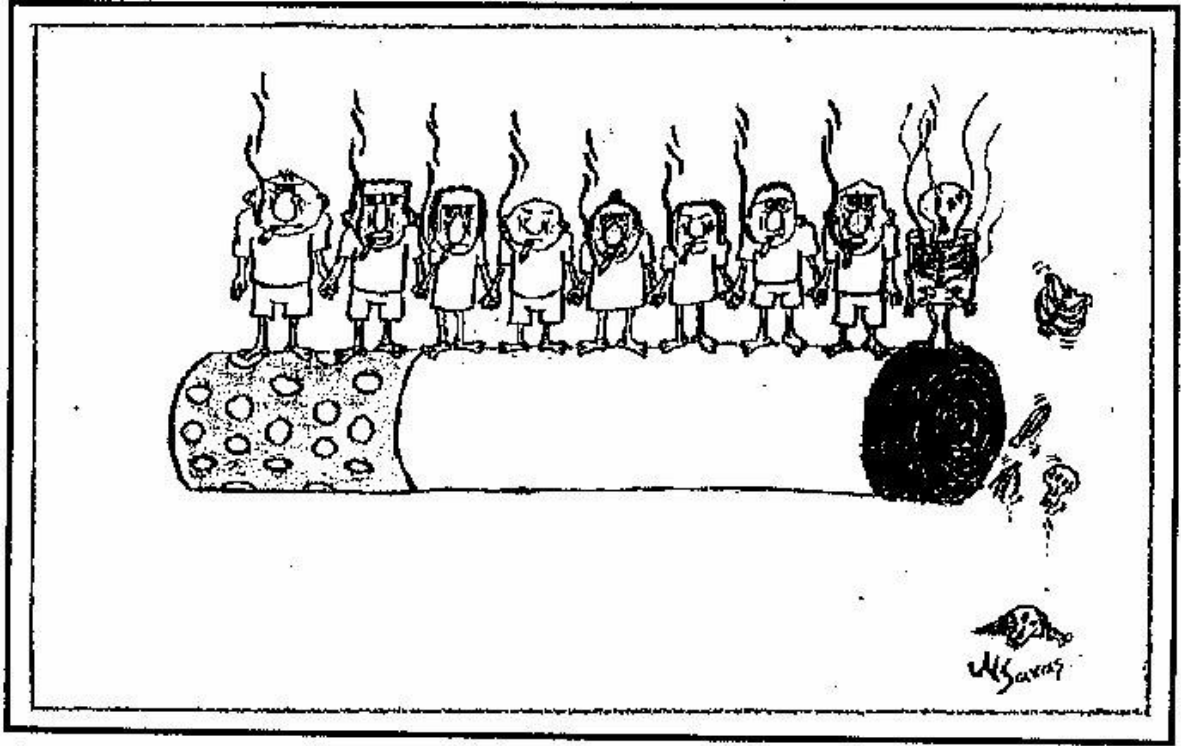
5. FOTOĞRAFLAR KONUŞUYOR

KONU: İslam Dinine Göre Kötü Alışkanlıklar

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilere konu hakkında bilgi verilir.
- Konuyla ilgili fotoğraflar öğrencilere sunulur. Fotoğrafların öğrencilere neler çağrıştırdığı konuşulur. Ya da öğrencilere yazılı olarak fikirlerini ifade etmeleri istenir.

Etkinlik:

6. BALIK KILÇIĞI

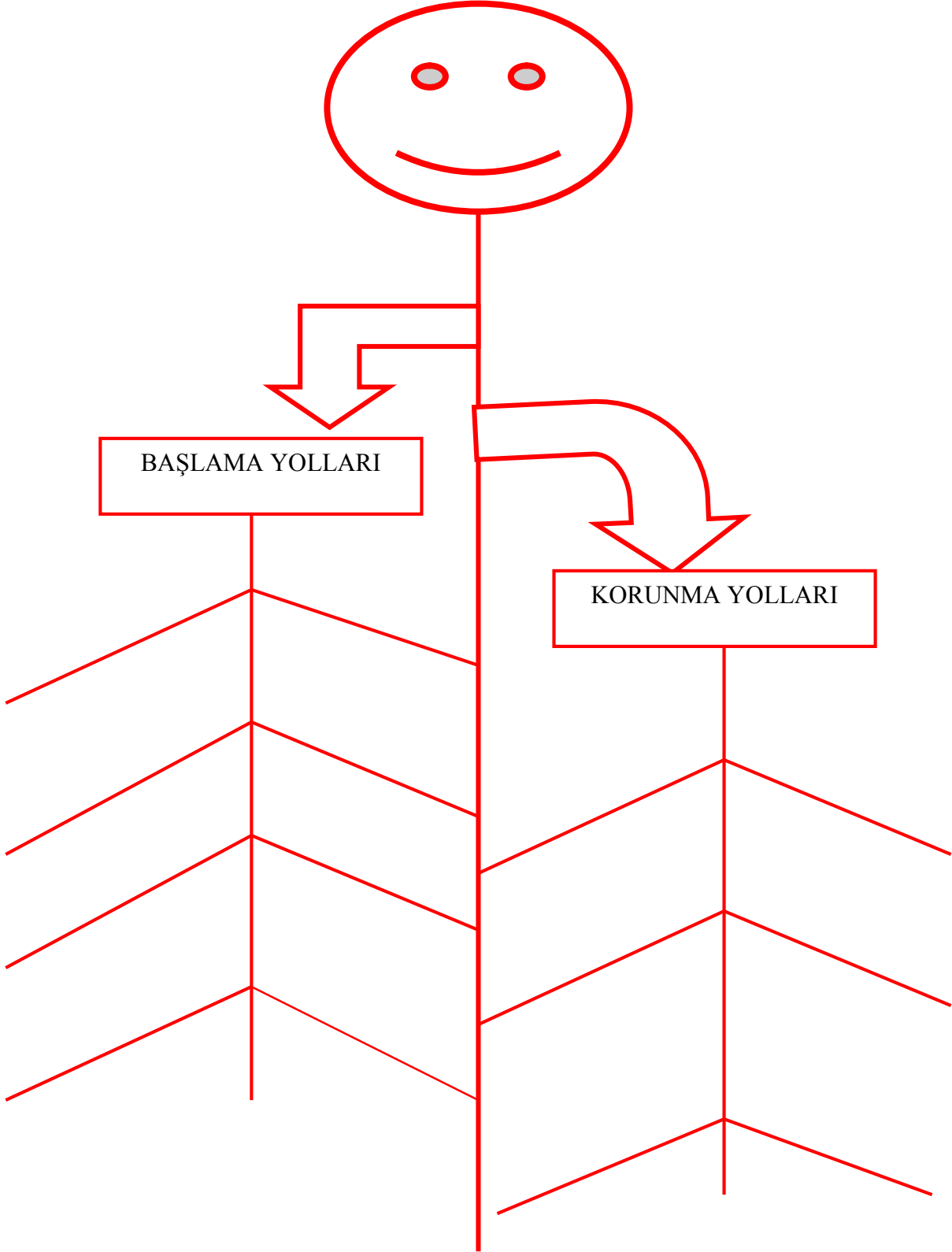
KONU: Kötü alışkanlıklar nasıl başlıyor? Kötü alışkanlıklardan nasıl korunalım?

UYGULAMA SÜRECİ

- Balık kılçığı diyagramı tahtaya çizilir.
- Üzerinde düşünülmesi gereken başlık yazılır.
- Konu hangi alt başlıklarda incelenecekse o kadar kılçık yapılır.
- Ortaya çıkan fikir veya sonuçlar diyagram üzerinde uygun alanlara yazılır.
- Balık kılçığını öğretmen kendi çizebileceği gibi konu başlığını verip öğrencilerden bilgileri doğrultusunda bu kılçığı oluşturması da istenebilir. Konu başında yapılacak bir diyagram öğrencinin konuya dair beklentilerini ve ön bilgilerini ortaya çıkaracaktır. Konu sonunda verilen diyagram ise öğrencinin konuyu ne kadar kavradığı konusunda öğretmene dönüt sağlayacaktır.

Etkinlik:

KÖTÜ ALIŞKANLIKLAR

VI.ÜNİTE

DERSİN ADI: Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi

SINIF: 7

ÜNİTENİN ADI: Kültürümüz ve Din

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ: Anlatım, Soru-Cevap, Tablo
Yorumlayalım, Kavram Haritası, Tombala, Bulmaca, Fotoğraflar Konuşuyor, Balık Kılıcı

KAZANIMLAR

- Kültürün anlamını ve kültürü oluşturan öğeleri belirtir.
- Din ile kültür arasındaki ilişkiyi kavrar.
- Dil, örf ve adetler, musiki ve mimarideki dini motiflere örnekler verir.
- Laikliğin ne anlama geldiğini söyleyerek bireyin özgür biçimde herhangi bir dini, inancı seçmede ve o inançla ilgili düşüncelerini ifade etmede laikliğin güvence olduğunu kavrar.

KAYNAK, ARAÇ VE GEREÇLER

- İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Ders Kitabı
- İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı
- Kur'an-ı Kerim Meali
- Dini terimler sözlüğü
- İlmihal kitapları
- Hadis-i Şerifler
- Yazı tahtası
- Renkli kartonlar
- Tepegöz veya yansıtma cihazı

ETKİNLİKLER

1. TABLO YORUMLAYALIM

KONU: Dinin Kültürümüz Üzerindeki Etkileri

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilere aşağıdaki tablonun yer aldığı kâğıtlar dağıtılır.
- Tablonun satır kısmına kültürümüzde var olan bazı değerler, sütun kısmına da bunların olduğu alanlar yazılır. Öğrencilerden verilen değerlerin hangi alana ait olduklarını bulmaları istenir.
- Öğrencilere kendilerinin bulmaları için süre verilir. Süre bittiğinde listede yer alan davranışlar tek tek bütün sınıfın katılımıyla eşleştirilir.

Etkinlik:

KÜLTÜRÜN ETKİLERİ	DİLİMİZDE	ÖRF VE ADETLERİMİZDE	MUSİKİMİZDE	MİMARİMİZDE
CAMİ				
MEDRESE				
İLÂHÎ				
KASİDE				
SÜNNET				
DÜĞÜN YEMEKLERİ				
AŞURE				

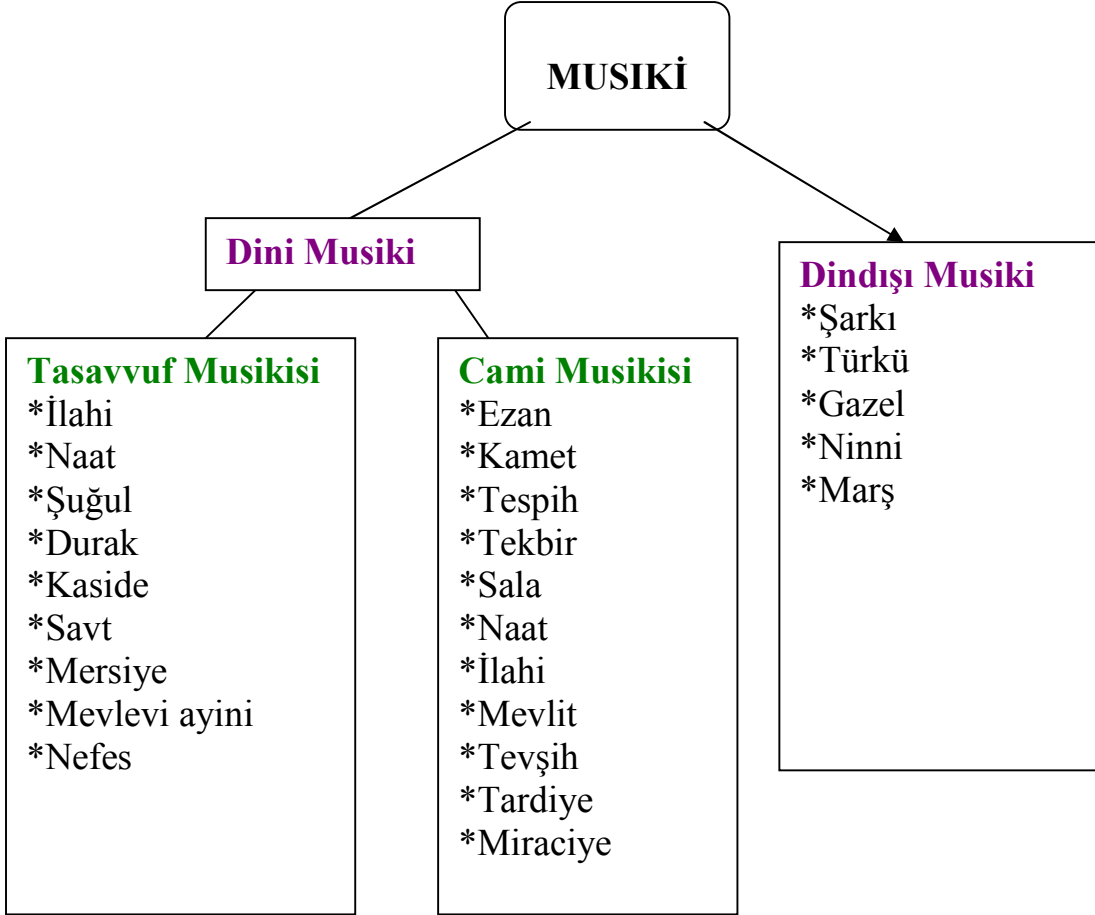
2. KAVRAM HARİTASI

KONU: Musikimizdeki dini motifler, Dinin Kùltürümüz Üzerindeki Etkileri

UYGULAMA SÜRECİ

- Ünite hakkında bilgi verildikten sonra öğrencilerin ünite de geçen kavramları pekiştirmeleri için kavramlar listelenir.
- Kavram haritası bu sürecin aşamalarının daha kolay anlaşılması için kullanılır.
- Kavram haritası öğretmen tarafından çizilip dağıtılabilir. Öğrencilerin incelemeleri sağlanır. Ya da öğrencilerle birlikte basamak basamak oluşturulabilir.

Etkinlik:

Etkinlik:

**EDEBİYATIMIZDAKİ
DİNİ MOTİFLER:**

**ÖRF VE
ADETLERİMİZDEKİ
DİNİ MOTİFLER:**

**DİNİN
KÜLTÜRÜMÜZ
ÜZERİNDEKİ
ETKİLERİ**

**MUSİKİMİZDEKİ
DİNİ MOTİFLER**

**MİMARİMİZDEKİ DİNİ
MOTİFLER**

**DİLİMİZDEKİ
DİNİ MOTİFLER**

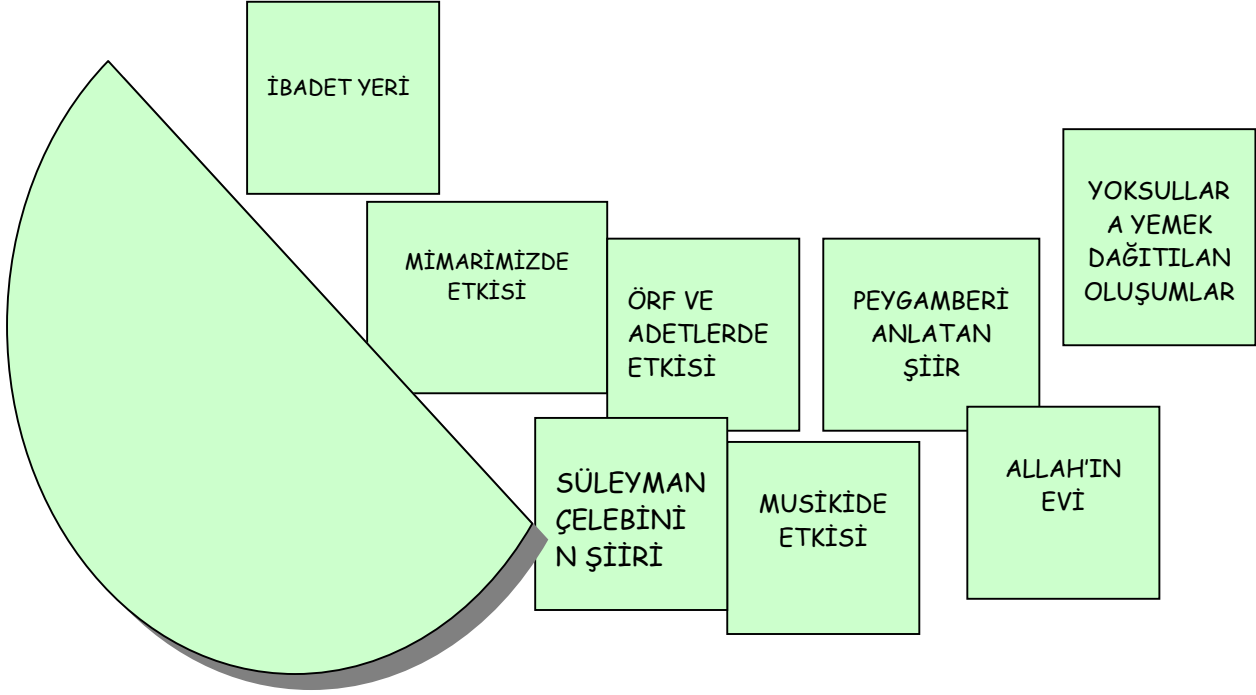
3. TOMBALA

KONU: Dinin Kùltürümüz Üzerindeki Etkileri

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilerden konuda geçen tüm bilinmeyen kavramları veya yeni öğrenilen kavramları listelemeleri istenir.
- Listelenen kavramların sözlükten anlamı bulunur ve yazılır.
- Daha sonra renkli kartonlar üzerine bu kavram ve açıklamaları kullanarak bir tombala kâğıdı hazırlamaları istenir.
- Tombala kâğıdı öğretmen tarafından önceden hazırlanıp gelinebileceği gibi öğrencilere de hazırlatılabilir
- Hazırlanan tombala kâğıtları üzerinden tüm sınıf birlikte oynanır.

Etkinlik:

CAMİ	MEDRESE	MEVLİT	İLAHİ	HAN
HAMAM	KASİDE	MİKAD	NAAT	AŞURE
AŞEVİ	TÜRBE	ITRİ	ZEMZEM	DEDE EFENDİ

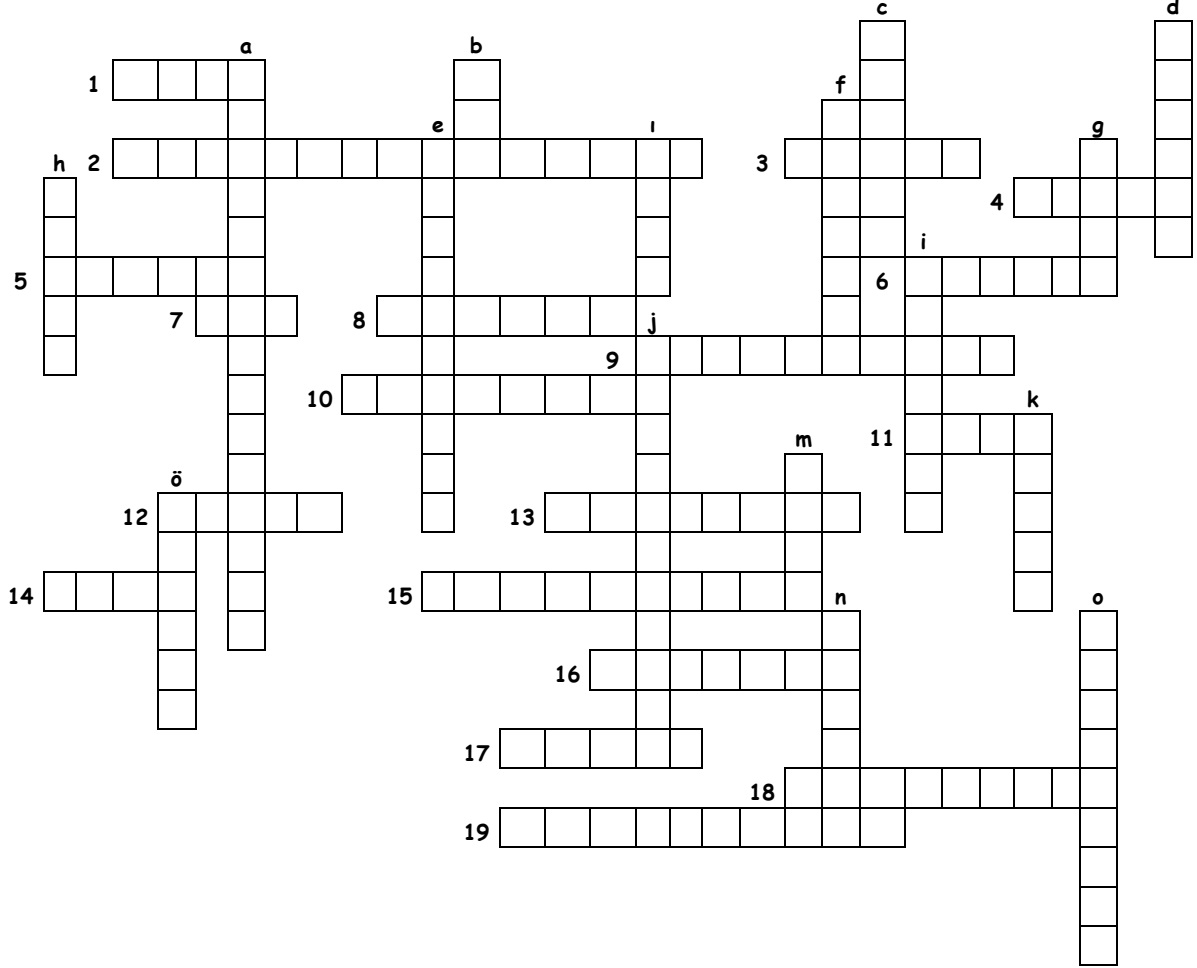
4. BULMACA

KONU: Kùltürümüz ve Din

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilerden konuda geçen tüm bilinmeyen kavramları veya yeni öğrenilen kavramları listelemeleri istenir.
- Listelenen kavramların sözlükten anlamı bulunur ve yazılır.
- Hazırlanan bulmacalar öğrencilere dağıtılır. Böylece öğrenciler kavramları pekiştirir.

Etkinlik

SORULAR

SOLDAN SAĞA

Topluluk içinde eskiden beri uyulan

1 kural,töre.

2 İstiklal marşımızın şairidir.

3 Yol, büyük cadde

Allah sevgisinden bahseden edebi

4 metinlerdir.

Toplum tarafından oluşturulmuş maddi ve manevi değerler

5 bütünüdür.

6 Süleyman Çelebinin eseridir.

7 İnsanların,toplumların anlaşma aracıdır.

Dini inanışımıza göre iyilik yapanların öldükten sonra başlayacak olan

8 sonsuz mutluluk.

9 "Uzun ince bir yoldayım" adlı şiiri

- şairidir.
Dini inanışımıza göre kötülük yapanların öldükten sonra Ahiret hayatında ceza
- 10 görecekleri yer.
Günde beş vakit namaz için yapılan
- 11 çağrıdır.
Bir toplumda kişilerin benimsedikleri uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve
- 12 kurallarıdır.
En çok camii avlularında bulunan,etrafı musluklarla çevrili su
- 13 haznesi
Düşmanla savaştan veya savaş yapmış
- 14 kimse
"Yine bir gülnihal "adlı eserin ünlü Türk
- 15 bestekarı
Mesnevi eserinin yazarıdır.
- 17 Allah yolunda ölen kişi
Şifa yurdu sağlık yurdu,hastane
- 19 Yoksullar yurdu

YUKARIDAN AŞAĞIYA

- Tanburda klasik icra üslubunu yıkan ünlü Türk
- a bestecisi.
Yasalarla belirlenmemiş olan, halkın kendiliğinden uyduğu
- b gelenek,adet.
Kubbe.Dam,kubbe biçiminde olan yapı
Secde edilecek namaz kılınacak küçük
- d cami
Yoksullara yiyecek dağıtılmak amacıyla kurulmuş
- e olan hayır evi.
Eskiden içinde ders okutulan yer
- g Peygamber sevgisinden bahseden edebi metinlerdir.
Zengin olan Müslümanların yılda bir defa mal veya paralarının kırkta birini
- h yoksullara vermesidir.
Tan yerinin ağarmaya başlamasından itibaren güneş batıncaya kadar bir şey
- ı yememek ve içmemektir.
Mevlana'nın en önemli eseridir.
Dinin emirleri doğrultusunda yaptığımız çabaların kaydedildiği
- j yer.
Günde beş vakit Allah'ın huzurunda yapılan ibadet.
Müslümanların namaz kılmak için toplandıkları
- m mekanın adıdır.
Bir düşünceye, bir inanışa aşırı ölçüde bağlanıp ondan başkasını
- n düşünmeme durumudur.
Allah'ın kullarına, dinini bildirmekle görevlendirdiği
- o kimse,elçi,nebi,resul
İnsanın öldükten sonra dirilip sonsuza dek kalacağı ve Allah'a hesap vereceği
- ö yer.öbür dünya

5. FOTOĞRAFLAR KONUŞUYOR

KONU: Mimarimizdeki Dini Motifler

UYGULAMA SÜRECİ

- Öğrencilere konu hakkında bilgi verilir.
- İslam dininin etkisinde oluşmuş bir şehrin görüntüsüyle farklı bir dinin etkisinde oluşmuş bir şehrin görüntüsü öğrencilere sunulur.
- Öğrencilerden gördükleri farklılıkları belirtmeleri istenir. Bu farklılıkların o şehirde yaşanan dinle bağlantıları çözümlenmeye çalışılır.

Etkinlik:

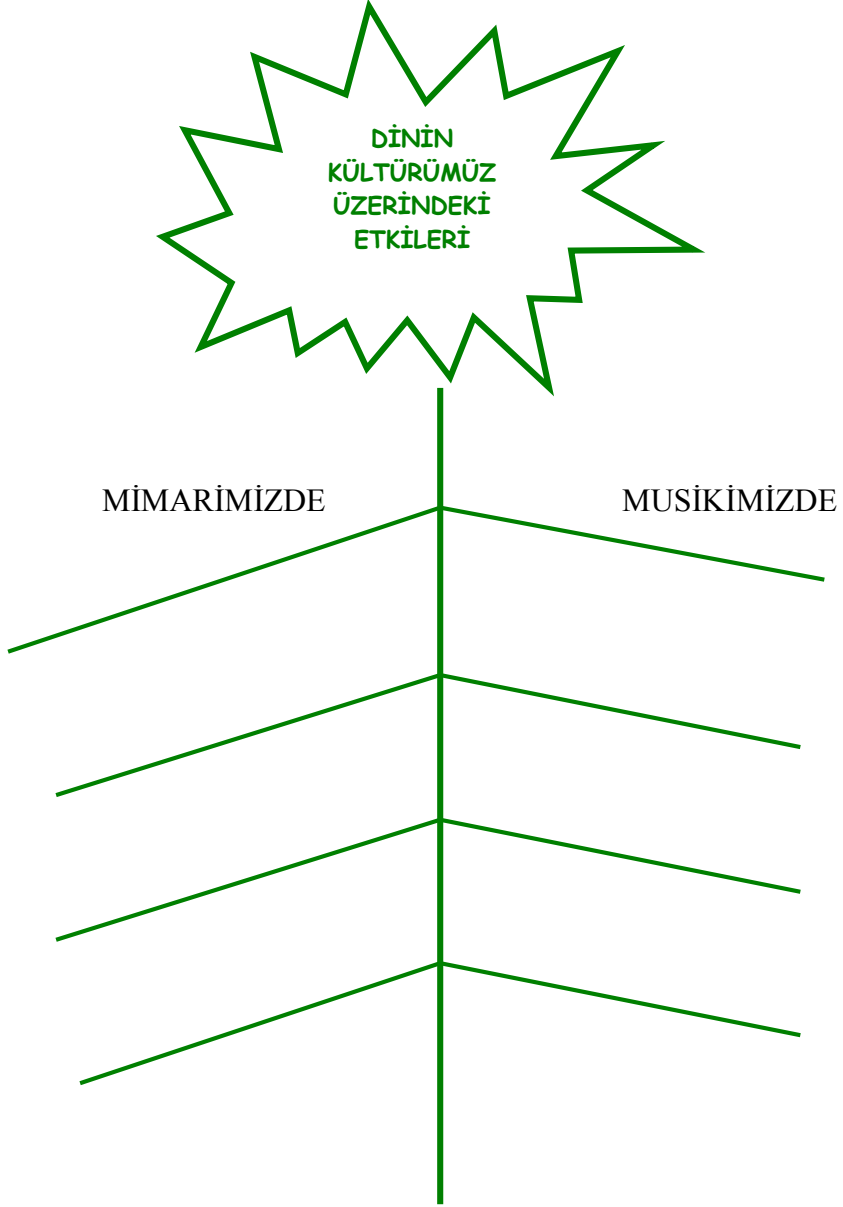
6. BALIK KILÇIĞI

KONU: Dinin Kùltürümüz Üzerindeki Etkileri

UYGULAMA SÜRECİ

- Balık kılçığı diyagramı tahtaya çizilir.
- Üzerinde düşünülmesi gereken başlık yazılır.
- Konu hangi alt başlıklarda incelenecekse o kadar kılçık yapılır.
- Ortaya çıkan fikir veya sonuçlar diyagram üzerinde uygun alanlara yazılır.
- Balık kılçığını öğretmen kendi çizebileceği gibi konu başlığını verip öğrencilerden bilgileri doğrultusunda bu kılçığı oluşturması da istenebilir. Konu başında yapılacak bir diyagram öğrencinin konuya dair beklentilerini ve ön bilgilerini ortaya çıkaracaktır. Konu sonunda verilen diyagram ise öğrencinin konuyu ne kadar kavradığı konusunda öğretmene dönüt sağlayacaktır.

Etkinlik:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEMLERİN DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİNE UYGULANMA İMKÂN LARI

1. Tablo Yorumlayalım Yöntemi'ni Uygulama İmkânları

Tablo yorumlama, bilgilerin kolay anlaşılmasını sağlayan bir yöntemdir. Konuyu şematik bir hale dönüştürür. Daha az emek ve zamanla sınıflandırma yapmaya yardımcı olur. Öğrencilerin öğrenme hızını arttırmaktadır. Bu yöntemle daha hızlı bir öğrenme sağlandığı gibi anlamlı bir öğrenmede gerçekleşmektedir.

Uygulama esnasında öğrencilerde katılım oranı yüksek olmaktadır. Bir tabloyu oluşturma ve onu yorumlama şeklinde uygulanabilmektedir. Konu sonunda tekrar amaçlı kullanılabilir. Öğrencilere ödev olarak hazırlatılıp konuyu ne kadar öğrendiklerini, eksiklerini gözden geçirmeleri sağlanabilmektedir.

Öğrenciler bu şekilde bir tekrarı daha çok severek yapmaktadırlar. Bu yöntemde konuya yeni bakış açıları da getirmektedirler.

2. Kavram Haritası Yöntemi'ni Uygulama İmkânları

Bilgiyi görsel bir formda anlamlı bir bütüne dönüştüren faydalı bir yöntemdir. Konular, kavramlar ve olaylar arası ilişkiler kurmada yardımcı olur. Bilgiyi zihinde düzenleme ve ezber yerine anlamlı öğrenme de etkilidir.

Bu yöntem konunun başında kullanılabildiği gibi sonunda değerlendirme, özetleme gibi amaçlarla da kullanılabilir. Konunun başında öğrencilere neyi, ne kadar öğreneceği ve konuyla olan ilişkisi bilgisini vermektedir. Öğrenciler konunun başında bilmedikleri kavramları tanımış olmaktadır. Özellikle Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde öğrenciler için bilinmeyen kavramların çok olması bu yöntemi gerekli kılmaktadır.

Konu sonunda ise bu yöntem, öğrencilerin ne kadar öğrendikleri bilgisini ortaya çıkarır. Öğretmene ve öğrenciye dönüt sağlar. Kavram haritaları, öğrencilerin öğrenme düzeylerini gösteren değerlendirme amaçlı da kullanılabilir. Konunun temel öğelerinin ne kadar öğrenildiği, bu konu hakkında bilinmesi gereken ana başlıklar ortaya konulmuş olur.

Bu yöntem öğrencilerin dikkatini toplamaya da yardımcı olmaktadır. Özellikle öğrencilerle birlikte kademe kademe oluşturulan kavram haritaları öğrencilerin daha zevkli

ders işlemlerini sağlamaktadır. Bu yöntem hem öğrencilerin bireysel olarak hem de grup olarak çalışmalarına imkân sağlamaktadır.

3. Tombala Yöntemi'ni Uygulama İmkânları

Aktif öğrenme yöntemlerinden biri olan tombala halkımız tarafından çok iyi bilinen bir oyunun derslere adapte edilmesidir. Özellikle kavramların öğretilmesinde de ya da şahsiyetlerin tanıtılmasında öğretmenin işini oldukça kolaylaştırıcı bir yöntemdir. Oyun çağı içerisindeki öğrencilerin derse olan ilgisini artırmakta ve dersi öğrenciler için daha eğlenceli bir hale getirmektedir.

Bütün sınıflar üzerinde denediğimiz bu yöntemin özellikle 5-6 ve 7. sınıflarda daha iyi sonuçlar verdiği görülmüştür. Bu ünitelerin yöntem için uygun olmasından ve bu yaş gurubunun eğilimlerinden kaynaklanmaktadır. Çalışmada aktif öğrenme yöntemi 7. sınıfın tüm ünitelerine adapte edilmeye çalışılmıştır.

Yöntemi 7.sınıf üniteleri üzerinde uygulamak oldukça kolay oldu. Çünkü 7.sınıf ünitelerinde genel olarak soyut veya somut birçok dini kavram yer alıyor. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli husus sepetten seçilen kâğıt üzerinde kavramın anlamının yer almasıdır. Tanımı okuyan çocuğun kavramı bildikten sonra tek yapması gereken tombala kâğıdına şöyle bir göz gezdirip kavramı bulmaktır. Eğer kâğıtta tanım yerine kavram yazarsa çocuk uzun uzun tüm tanımları okumak zorunda kalacağı için yorucu ve sıkıcı bir hal alabilir. Sınıfın da bu süreçte dikkati daha çabuk dağılabilir. Bir diğer husus çocuk doğru kavramı bulamadığında izlenmesi gereken yoldur. Başka bir öğrenciye söz vermektense küçük ipuçlarıyla kavramı buldurmak öğrencinin bir sonraki oyuna katılımı açısından önemli olmaktadır.

4. Bulmaca Yöntemi'ni Uygulama İmkânları

Öğrenme süreci esnasında kavramları ve durumları derinlemesine değerlendirirken kullanılan bir yöntemdir.

Bulmacalar, öğrencilerin üzerinde çalışmaktan zevk aldıkları etkinliklerdir. Bu yöntem de hem grup çalışmasına hem de bireysel çalışmaya olanak sağlamaktadır. Eğlenerek öğrenmeyi sağlar. Öğrencide çalışma hissinden çok oyun hissi uyandırdığı için öğrenme farkında olmaksızın gerçekleşmektedir.

Bu yöntemle kavramlar üzerinde çalışma yapılmış olmaktadır. Öğrenciler kavramları belli bir mantık çerçevesinde değerlendirmiş olmaktadır.

Bir öğrenme materyali olarak bulmacalardan faydalanılabileceği gibi öğrenme ortamlarında bulmacalardan değerlendirme amaçlı da faydalanılabilmektedir. Bu yöntemin bir diğer avantajı ise günümüz teknolojisiyle çok kolay bir şekilde her konuya uygulanıp, çok sayıda ve kaliteli materyal üretilebilmesidir.

5. Fotoğraflar Konuşuyor Yöntemi'ni Uygulama İmkânları

Fotoğrafları veya resimleri yorumlama çalışmalarıdır. Fotoğraflar pek çok yönüyle bilgileri görsel yollarla öğrencilere sunmaktadır. Çoğu zaman sayfalar dolusu bilgileri bir veya birkaç fotoğraf kolaylıkla hafızalara yerleştirmektedir. Fotoğraflar beyinde aynı zamanda farklı düşünme alanlarını harekete geçirir.

Öğrenciler görsel malzemeyi kendi ürettikleri fikirler eşliğinde kendi cümleleriyle yorumlamaktadır. Böylece dersin monoton akışı da engellenmiş olmaktadır. Hem de üretici düşünme becerileri gelişmektedir. Kendilerini ifade etme güçleri artmaktadır.

Bu yöntemde kullanılacak görsel materyaller gazete ve dergilerden, atlaslardan, ansiklopedi ve kitaplardan, internet üzerinden derlenebilir. Yalnız, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi konularının daha çok soyut olması materyal bulmayı zorlaştırmaktadır. Bulunan materyallerin öğrencilerde ne gibi anlamalara yol açacağına dikkat edilmeli, mutlaka öğrenciye sunulmadan önce sıkı bir incelemeye tabi tutulmalıdır.

6. Balık Kılıçığı Yöntemi'ni Uygulanma İmkânları

Konu sonunda öğrenilenleri gruplama ve göz önüne sermek için kullanılabileceği gibi konu başında da öğrencilerin ön bilgilerini ortaya koymak adına kullanılabilir. Fakat biz genelde konu sonundaki uygulamaların daha faydalı olduğunu gördük. Bütün bir ünitenin özetini içeren bir yöntemdir.

Yöntemin uygulanmasında şöyle bir yol izlenmiştir. Öncelikle her öğrenci tahtaya çizilen ya da projeksiyon ile yansıtılan balık kılıçığını defterine kendisi yapıyor. Daha sonra tüm sınıf beraber balık kılıçığını uygun bir şekilde dolduruyor. Bu sayede öğrenciler, ünite bitiminde o ünite ile akıllarında kalan ve unuttukları şeyleri bir arada görme imkânı bulmuş

oluyor. Doğru bir şekilde doldurulan kılçık, öğrencilerin ünitenin verdiği mesajı daha doğru olarak anlamalarına yardımcı oluyor.

Yöntem bütün ünitelere uygulanmıştır. Uygulama esnasında herhangi bir sıkıntı ile karşılaşmamıştır.

SONUÇ

Aktif öğrenme yöntemi geniş bir anlam ifade etmektedir. Tek ve yalnız bir yöntem değildir. Bir çok tekniği içinde barındırmaktadır. Bu özelliği onun farklı zeka türlerine yönelik olmasını sağlamaktadır. Daha fazla öğrenci tam bir öğrenme elde etmektedir. Öğrenciler deneyimlerle öğrenmektedir. Aktif öğrenme yönteminin ezbere dayalı yöntemlere göre daha etkili olduğu görülmüştür.

Bu yöntemle bilgiden çok bilgiye ulaşma yolları öğretilmiş olmaktadır. Öğretmen sınıfta bir rehber konumunda bulunmuştur. Öğrenciler kendi fikirlerini açıkça söyleyebilmişlerdir. Öğrenciler aktif bir araştırmacı ve problem çözücü olarak süreçte rol almışlardır.

Bütün bu avantajların yanı sıra birtakım sınırlılıklar da yaşanmıştır. Çok fazla zaman alması belirlenmiş olan müfredat programının vaktinde bitirilememesi sonucunu doğurmuştur. Sınıfların kalabalık olması da büyük bir problem olmuştur. Ayrıca öğretmenin sınıfta disiplini sağlaması güçleşmiştir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Kamile Ün, 2006, *Aktif Öğrenme*, Biliş Yayınevi, Ankara.
- Dirim, Aygören, 2002, *Yaratıcı Drama*, Esin Yayınları, İstanbul.
- Erginer, Ergin, 2000, *Öğretimi Planlama Uygulama Ve Değerlendirme*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Güler, Tuğba, 2007, *Din Ve Ahlak Öğretiminde Drama Örnekleri*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Güleryüz, Hasan, 2001, *Eğitim Programlarının Dili ve Yaratıcı Öğrenme*, PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Komisyon, 2003, *“İlköğretim Drama I”*, MEB Yayınları, Ankara
- Ömeroğlu, Esra, 1991., *“Yaratıcı Drama Eğitiminin İngiltere’de Okul öncesi Eğitimde kullanılmasıyla İlgili Bir İnceleme”*, Ya-Pa 7. Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayınları, Eskişehir.
- Özden, Yüksel, 1999, *Öğrenme ve Öğretme*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Şahinel, Melek, 2003, *Etkin Öğrenme*, PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Yavuz, Kudret Eren, 2005, *Aktif Öğrenme Yöntemleri*, Ceceli Yayınları, Ankara.
- Yavuz, Kudret Eren, 2004, *Gelişen Ve Öğrenen Eğitimciler İçin Çoklu Zeka Teorisi Uygulama Rehberi*, Ceceli yayınları, Ağustos.
- Zengin, Halise Kader, 2002, *“Eğitsel Oyunlar ve DKAB Dersinde Kullanımı”*, AÜ SBE Yayınlanmamış YL Tezi, Ankara.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Fatma URAL			İmza:	
Doğum Yeri:	Konya				
Doğum Tarihi:	20.02.1985				
Medeni Durumu:	Evli				
Öğrenim Durumu					
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl	
İlköğretim	Mithatpaşa İ.Ö.O.		Konya		
Ortaöğretim	Selçuklu A.İ.H.L.		Konya		
Lise	Selçuklu A.İ.H.L.		Konya	2003	
Lisans	Selçuk Üniv.		Konya	2008	
Yüksek Lisans	Selçuk Üniv.		Konya	2011	
Becerileri:					
İlgi Alanları:					
İş Deneyimi:					
Aldığı Ödüller:					
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:					